

nft

NYTRYKK FRA HÅNDBOKEN

FRIMÄRKSHUSET A/B

Mäster Samuelsgatan 3,
Stockholm C.

Telf. 11 05 99 11 41 50

HÅNDBOKEN ER KOMMET

Direktør Lundström og Arnstein Berntsen studerer håndboken ved presentasjonen i Oslo 20. mai.

Hele opplaget på 4000 eksemplarer av Håndboken er i prinsippet utsolgt. Godhetsfullt forhør Dem hos generalagenten for Norge, Wennergren—Cappelen A/S, Oslo, eller direkte til

FRIMÄRKHUSET A/B

HANDBOKEN

NORGESKATALOGEN NR. 54 II

6

NORSK FILATELISTISK TIDSSKRIFT

JULI/AUGUST 1963

Norsk Filatelistisk Tidsskrift

UTGITT AV NORSK FILATELISTFORBUND

Redaktører:

F. C. MOLDENHAUER JR. (ansv.)
EIVIND EVENSEN
Postboks 49 . MINDE . BERGEN

Forretningsfører:

O.r.sakfører LEIV A. BRECKE
Torggt. 1 . Oslo

Tidsskriftet sendes gratis til medlemmer av klubber tilsluttet
Norsk Filatelistforbund.

Årsabonnement Norge kr. 16.—.

Annual Subscription all Foreign Countries kr. 20.—.

Annonsepriser . Advertising rates (fra 1/4 1962):

Forside	kr. 150,—
1/1 side	» 175,—
1/2 »	» 100,—
1/4 »	» 60,—
1/8 »	» 35,—
1/16 »	» 25,—

Ved innrykking 6 ganger gis 10% rabatt på ovennevnte
priser.

Små-annonser:

kr. 2,— pr. linje, minstepris kr. 10,—. Bare forskuddsbetalte
småannonser blir tatt inn.

Opplag: 2250 eksemplarer.

Tidsskriftet kommer ut med ti nummer om året. I månedene
mai/juni og juli/august blir det sendt ut dobbeltnummere.

Bestillinger på tidsskriftet, særtrykk, enkelte nummer samt
korrespondanse angående annonser, sendes forretningsføreren

Forbundets postgironummer er: 69 268

Bankgironummer er: F 8299 B/179.

Korrespondanse angående tidsskriftets redaksjon sendes
redaksjonen direkte.

Trykt hos Ed. B. Giertsen A/S, Bergen.

PRISLISTE OVER NORSKE FRIMERKER

og førstedagsbrev februar 1963

utgitt av Norsk Frimerkehandlerforening til salgs i alle fri-
merkeforretninger. Pris kr. 1,50 + porto 25 øre.

ALLE NORSKE FRIMERKER

kjøpes kontant. Innkjøpsliste mars 1963 over brukte og
ubrukte frimerker samt førstedagsbrev sendes mot kr. 1,15
i ubrukte frimerker.

ANTON HOLMBOE

Frimerker en gros.

Prof. Dahls gate 53 B, Oslo.
Telf. 55 12 25.

Medlem Norsk Frimerkehandler Forening.

Godt utvalg

i norske og skandinaviske frimerker. Pakker fra alle land.

Albums — Kataloger — Rekvisita etc.

S. D. MELBYE

Frimerkeforretning,
Universitetsgaten 11 — Oslo —

Medlem Norsk Frimerkehandler Forening.

Besøk

Postmuseet

Åpningstider:

Søndag	kl. 12—15
Tirsdag	» 10—15
Torsdag	» 10—15
Fredag	» 10—15

KATALOGER

ALBUM

PINSETTER

LUPER

HENGSLER

HAWID KLEMLOMMER

INNSTIKKBØKER

FRIMERKEPAKKER

MM

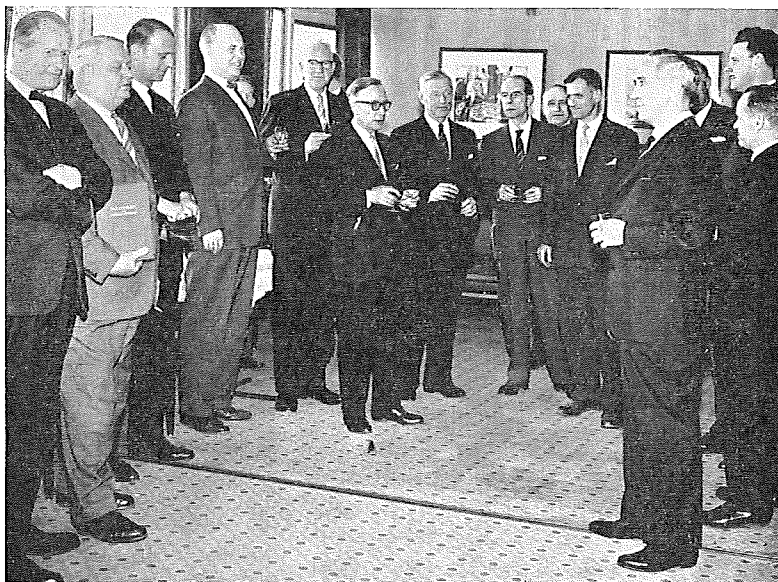
billigst fra

ARNE KJEMPRUD — BOKS 232 — DRAMMEN

Få tilsendt prisliste.

HÅNDBOKEN

Og så får dere banke på døren ved neste korsvei, var byråsjef Tommelstad øyenkroksreplikk da han gratulerte og takket for bind I av Håndboken over Norges Frimerker ved pressekonferansen på Hotell Viking den 20. mai. Nå tenkte vel Tommelstad rent økonomisk og ære være ham for det, men hans ord satte også tingene i det rette relieff — begivenhetene var ikke noe finis for Håndboken, men et preludium, og et strålende sådant fra vennskapelig humrende pianissimo til seiersbrusende fortissimo.

Fra venstre: Durban-Hansen, Thune-Larsen, Moestue, Schmidt, Stark, Berntsen, Mürer, Gellein, Verle, Brecke, Lundström, Evensen, Ulleberg.

Man kan si hva man vil om presidenten, men han kan arrangere, han kan organisere og han kan administrere. Det var sikkert mye hoderisten bortover for hans innfall med en pressekonferanse for å presentere første bind av håndboken, men la det være sagt med en gang — det ble en suksess.

Det var bare smilende ansikter som møtte pressefolkene da de kom — en opplagt sekretær Brecke ønsket velkommen både innen- og utenlandske gjester. Først selvsagt representanter for Postverket, våre gode venner byråsjef Tommelstad og tidligere frimerkeforvalter Verle, og så selvsagt direktør Lundström fra Frimærks-huset AB som hadde tatt turen fra Stockholm for å ta mot den boken han har gjort

så mye for. Og alle de andre, håndboks-komiteens formann Dan Thune Larsen, boktrykker Durban-Hansen, direktør Moestue, forbundsstyremedlemmer, klubbformenn og pressefolkene.

Arnstein Berntsen ga så en redegjørelse for bakgrunnen for boken — fra møtet i OFK i september 1942 der det ble nedsatt en redaksjonskomité på tre medlemmer bestående av Johs. Jellestad, C. M. Henriksen og Stian Sanness. I den sammenheng er det morsomt å slå tilbake til tidsskriftet fra samme år der en optimistisk redaktørkollega i overskriften kunne slå fast: En ny håndbok over Norges frimerker kommer! Og den kom altså vel tyve år etter.

Forts. side 103.

Og nå vil jeg ha fred i to år til bind II — uttalte presidenten Arnstein Berntsen etterat bind I av Håndboken var et faktum. Og vi forstår ham så inderlig vel. Har det vært annet enn ubehageligheter i de siste årene? — På klubbmøter, på landsmøter og i tidsskriftet har det stadige omkvedet vært: kommer håndboken og i tilfelle når? Nå er den kommet, og nå vil altså presidenten ha ro og fred.

Når vi likevel ikke kan imøtekomme hans ønske i så henseende så er det av flere grunner. Selv om vi forstår at alt strevet som ligger bak bind I skulle betinge en avslappingsperiode, en hvilepause, så er ikke tiden inne til det — enda. En realitet som presidenten også er oppmerksom på — han vil ha ro og fred til å arbeide med bind II, og det vil sikkert 99 pst. av samlerne innvilge ham med glede. Men den ene prosenten — blant hvilke vi hører — er ikke enig. Selvsagt krever vi ikke regelmessige rapporter om hvor langt arbeidet er kommet til enhver tid — slutt er det like selvsagt med alt kjas og mas og sammenblanding av personer og sak. Det er rent filatelistisk vi ikke vil gi ham ro og fred.

Bind I omfatter nemlig bare 48 av Norgeskatalogens noe over 500 numre. Rett nok kanskje de viktigste med riktignok noen dryge unntagelser. Mye vann må fremdeles renne i sjøen før 20 mm er ferdigbehandlet — selv om enkelte plater er noe bortimot overarbeidet, enn si Centraltrykkeriet og Knudsen-utgavene. Heller ikke løveutgavene og da særlig de to første er å knipse av med sin uendelighet av varianter og oppgraveringer. Nå vet vi at det er satt folk på de forskjellige jobbene som rett og riktig er. Flinke og dyktige forskere som kan mer enn sin Norgeskatalog, men

FRED ER EI DET BESTE...

ingen er fullkommen — det er alltid somme som vet noe som er ukjent for spesialisten.

Vi har tidligere i tidsskriftet hatt artikler under titlen «forarbeide til Håndboken», hvorfor ikke fortsette med «Håndboksartikler bind II»? Grunnen til at håndbokkomiteen var lite villig til å overlate håndboksartikler til bind I var hensynet til antall abonnenter. Bind II er imidlertid alt solgt så det hensynet teller ikke lenger. La oss derfor regelmessig bringe stoff til bind II i tidsskriftet slik at eventuelle opplysninger som leserne sitter inne med kan innarbeides i boken når den kommer.

Det er et stadig omkved fra dem som er satt på de forskjellige utgaver: skaff materiale — uten hjelp fra samlerne kan utgaven aldri bli fullstendig — nå mangler jeg bare en liten bit før det hele er ferdig, men jeg savner merker i form av striper og blokker — vær vennlig å be leserne sende til meg. Slike oppfordringer får vi ofte her i bladet og vi ber, men samlerne er ofte nokså trege med å sende fra seg materiellet sitt. Hvorfor da ikke offentliggjøre det en vet og samtidig gjøre oppmerksom på at her er hull som ved lesernes hjelp sikkert kan fylles. Det er da ingen skam å innrømme slikt — vi husker da rekonstruksjonen av nr. 1 — hverken Od-fjell eller Jellestad syntes det var noen skam at de måtte sette igjen de to åpne feltene — de offentliggjorde det de hadde, og siden ble hullene fylt.

Når vi derfor ikke innvilger fred og ro i to år til presidenten så er det nettopp for å hjelpe. Vi vil at det skal tales — det skal skrives og det skal forskes for at bind II skal bli like godt som I — ja, kanskje enda bedre. Fred er ei det beste, men at man noe vil, skrev Bjørnson, og det er nettopp ville vi vil. Vi vil offentliggjøre håndbokartiklene slik de er, og så kan leserne sende tilføyelser eller nye opplysninger enten til forfatteren eller til tidsskriftet og vi skal med glede ta det inn. Vi er sikker på at ting på den måten kan komme frem til felles glede og nytte.

Så derfor Håndbokforfattere kvess deres penner og send oss stoffet. Det vil gjøre tidsskriftet mer lødig og leseverdig og det vil tjene norsk filatelistisk sak, og la oss derfor slutte disse sommerbetraktningene om håndboken med Holbergs og Vielgeschreis udødelige replikk: Skriver I Karle?

HÅNBOKEN

Fort. fra s. 101.

Det var umulig for Berntsen å komme inn på alle de forandringer som er skjedd både i komiteer og opplegg siden den berømmelige høstkvelen under krigen, men en merkedag var det da Forbundet overtok ansvaret for utgivelsen. Presidenten rettet en hjertelig takk til håndboks-komiteens formann gjennom alle år Dan Thune Larsen, og til alle hans medarbeidere, og sa han, jeg går vel ingens ære for nær når jeg ved denne anledning spesielt minnes Johs. Jellestad. En kan vel si at på mange måter er boken hans verk, i hvert fall at det er hans ånd som svever mellom bladene. Berntsen takket Poststyret for velvilje ved arkivgransking og ikke minst for økonomisk støtte, og han overrakte med mange takkens ord den første boken til byråsjef Tommelstad. Bok og gode ord fikk også direktør Lundström for forståelse og hjelpsomhet og særlig for at han gjennom sitt firma har gjort boken tilgjengelig for et stort internasjonalt publikum. Takk ble også boktrykker Durban-Hansen til del for glimrende trykkteknisk arbeid.

Det var ikke så mange ordene Dan Thune-Larsen sa, men det var en glad og lykkelig håndboks-komiteformann som steg frem på Hotell Vikings parkett. Han takket og mintes alle medarbeidere, og han uttrykte sin glede og lettelse over endelig å se resultatet av mange års strev og slit både filatelistisk og psykisk.

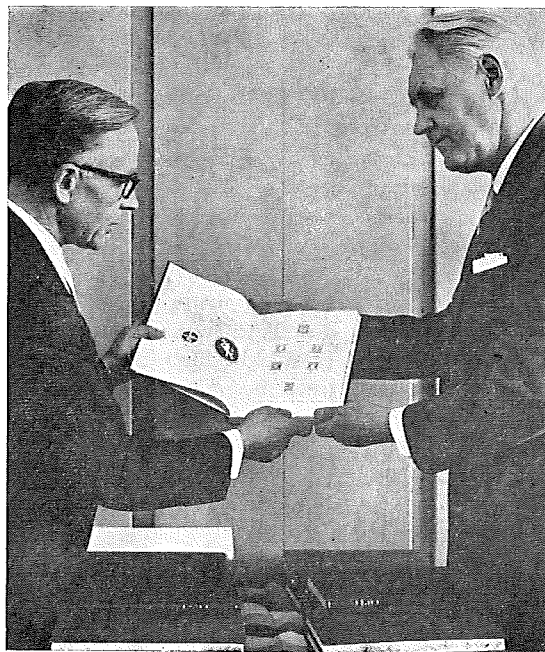
Byråsjef Tommelstad representerte denne gang som så mange andre når det gjelder frimerker og filateli, postdirektøren, som var forhindret fra å være tilstede. Nå er jo byråsjefen leder for Postmuseet og han så i denne boken en viktig milepel på det posthistoriske område og bekræftet at uten frimerkesamlernes hjelp hadde et slikt verk over Norges frimerker aldri vært skrevet. Det er en glede for oss i Poststyret sa han, å støtte opp om dette viktige arbeidet både økonomisk og arkivmessig — det er en god investering og dere frimerkesamlere er våre gode og billige forskere. Jeg håper derfor at dere vil fortsette arbeidet og med et smil og et lurt blikk til presidenten oppfordret han ham til å banke på Poststyrets dør ved neste korsvei.

Direktør Lundström var glad og stolt over å få selge et slikt storverk som Håndboken over Norges Frimerker er, og hvis jeg skal beklage meg over noe, sa han, så er det at boken er altfor billig. Med sitt innhold og utstyr både i form av papir, klisjeer og trykk skulle det betinge en langt større salgspris, men ingen er vel mer enn jeg glad over å kunne selge gode ting billig. Han uttrykte Frimærkshusets takk til presidenten for den tillit som var vist hans firma og han gratu-

erte Håndbokskomiteen med ypperlig arbeid og norsk filateli med dette storverket.

Og dermed var første delen av bursdagsselskapet slutt, og faktisk var både pressefolk og gjester så opptatt av å studere boken at da vi gikk var det rikelig med både vin og snitter igjen. Men bursdagsbesøket var ikke over med det. Fra Jernbanetorget vandret vi til møte i OFK på Karl Johan. Her var det atter presentasjon av boken med gode ord til både den ene og den annen, og spesielt til Dan Thune-Larsen som etter forslag fra fru Langeborg fikk en langvarig gratulasjonsklapp. Det er imponerende å være til stede på et møte i OFK — alle plassene i den store salen er fullt besatt — ja faktisk overlot Trygve Sommerfeldt sin trygge og gode stol til oss for selv å sette seg på en bordkant. Bortimot hundre frimerkesamlere var der — det er litt sårt å tenke på at andre steder sliter vi med tyve—tredve.

Men fremdeles var ikke bursdagsbesøket slutt. Etterat Odd Grahm og direktør Lundström hadde foret oss med frimerkeutstilling og frimerkesalg inntok vi mer lettflytende føde nede i restauranten, og til akkompagnement av barbariske tartarsmørbrød overrakte Arnstein Berntsen et eksemplar av håndboken til den eneste gjenlevende medlem av den aller første komiteen, Stian Sandness. Og dermed var denne begivenhetsrike dagen slutt for de fleste, somme derimot fortsatte feiringen, og er det ikke slutt så feirer de håndboken enda.

Presidenten overrekker bok nr. 1 til
byråsjef Tommelstad.

Bemerkninger angående „Håndbok over Norges Frimerker, del I“.

v/ Carl H. Werenskiöld.

Når Håndboken nå endelig er blitt en realitet, kan vi samlere glede oss over de mange nye opplysninger den inneholder, og det er på sin plass å takke alle medarbeidere for det krevende arbeid de har nedlagt.

Boken er for en stor del fortrinlig, men inneholder — dessverre — mange skjemmende feil, og det bedrøvelige her er at de fleste av disse burde aldri ha forekommet, da tilsvarende riktige opplysninger finnes i Norsk F. T. og annen lett tilgjengelig litteratur. La oss betrakte følgende tilfeller litt nærmere:

Side 7: Annenoriginal. — Avstøpning av moderklisjén.

Det bør hete: «Annenoriginal. — Reproduksjon av førsteoriginal, når denne er ufullstendig i teksten, i elektrotypi ved felling, eller i stereotypi ved avstøpning, med påfølgende inngraving av manglende tekst. I litografi er annenoriginalen en overføring, av praktiske grunner, av en eller flere som regel fullstendige originaltegninger til en liten hjelpesten, hvorfra tegningene igjen overføres det fornødne antall ganger til den endelige trykksten.»

Hvis originalstempelen var fullstendig i teksten, behøves ingen annenoriginal, som f. eks. i 4 Skilling 1855. Ordet «moderklisjé» bør brukes med varsomhet, da meningen er noe vaklende, idet ordet kan anvendes for både første- og annenoriginal, endog i visse andre tilfeller.

Side 7: Annulering. — Anvendelse av de forskjellige stempeltyper.

Det bør være: «Annulering. — Avstempling av frimerker for å tilintetgjøre deres postale verdi, så at de ikke kan brukes om igjen.»

Andre avstemplinger og transittmerker før, eller i, frimerketiden er ikke annulleringer. Ordet «avstempling» er å foretrekke for «stempeltyper» for å unngå forveksling med «stempel» i betydningen «trykkstempel». Jfr. paragraffen «Essay» på samme side.

Side 7: Blokk.

Definisjonen passer også for striper, hva selvfølgelig ikke var meningen. Det bør være: «Blokk, — tre, fire eller flere merker som henger sammen i minst to vannrette, og i minst to loddrette, rader.»

Side 7: Etsing.

Det bør hete: «Etsing. — Anvendelse av syrer og/eller andre kjemikalier under fremstilling av

litografisk trykksten eller dyptrykk (fotogravyr) trykkplate.»

Side 8: Felling. — Avstøpninger, osv.

Det bør være: «Felling. — Reproduksjon av første- og annenoriginal, og undertiden av andre stempler («fellingsblokker»), ved elektrotypi, dvs. ved en kjemisk utfelling av metall, f. eks. kobber, fra et elektrolytisk bad ved hjelp av elektrisk likestrøm («galvanisk strøm»).» Liggende feil flere steder på side 11 bør også rettes.

Avstøpninger i stereotypi har ingenting å gjøre med felling. I litografi tar man avtrykk, men ingen fellinger.

Side 8: Førsteoriginal.

Det bør være: «Førsteoriginal. — Originalstempel gravert i stål, tre eller annet materiale, for bruk i elektrotypi eller stereotypi, eller originaltegnning eller -etsing på sten for litografi.»

Originalstemplet måtte være i stål, hvis man skulle prege i bly under fremstilling av klisjéer ved elektrotypi. Hvis stereotypi, eller elektrotypi med avformning i voks, skulle brukes, var det ikke helt nødvendig å bruke stål i stemplet, da mindre harde materialer da kunne anvendes.

Side 8: Moderklisjé(-stempel).

Det bør hete: «Moderklisjé, moderstempel. — Originalstempel i stål, tre eller annet materiale, hvis dette har fullstendig gravyr, ellers annen- (eller tredje-)original med fullstendiggjort gravering.»

Side 10: Signetstempel.

Det bør være: «Signetstempel. — Privat segl, laget av stål, messing, osv, brukt som håndstempel for avstempling av frimerker.»

Avstemplingene forteller vel intet om stemplets materiale.

Side 12: Midtre paragraff.

Denne paragraff bør omskrives, helst forenkles, da det er helt umulig å generalisere i platefremstillingene, idet nesten hver av de eldre serier hadde sin egen metode. Stereotypi, litografi og elektrotypi ble brukt om hverandre i uregelmessig rekkefølge.

En såvidt mulig riktig beskrivelse, som støttet seg til et langt og grundig forberedende arbeid, er lett tilgjengelig i Norsk F.T. 1961, s. 108—111, 129, 132—134, 165, 168, 187—189. Feil illustrasjon på side 165 ble rettet i 1962, s. 31. Artikkelen henviser i fotnoter til en omfattende litteratur for dem som ønsker å erverve grundigere kunnskaper på dette område.

Side 13 og 14: Litografi.

Graphein er verbum og betyr å skrive. Merkebildet blir enten tegnet på stenen med fettholdig sverte, eller etset direkte i stenen, eller overført til stenen fra en tegning. Stenen våtes og innsvertes under trykningen. Sverten fester seg bare på merkebildet, men skyr den øvrige, våte del av stenens overflate. Dette trykkprinsipp er fysisk, ikke kjemisk, da det ikke dreier seg om noen kjemisk reaksjon under trykningen. Etter anbringelse av merkebildet, men før trykningen, behandles stenen i flere etapper med gummioppløsning, svak salpetersyre, osv., med påfølgende avvaskning, med det formål å gjøre stenens overflate *utenfor* bildet mer porøs. Dette og den endelige behandling med gummioppløsning forøker stenens ikke-bilde vannabsorpsjonsevne og forhindrer uønsket avsmitning av sverte på disse deler av stenen. Les forøvrig Whetton: Practical Printing and Binding, s. 174—249; Aschehous Konversasjonsleksikon, 4. utg., bd. 12, s. 589—590; og Salmonsens Konversationsleksikon, 2. utg., bd. 15, s. 911. En grei beskrivelse med gode illustrasjoner fins også i Aftenpostens «Frimerker som hobby», s. 94—98, hvor dessverre den del som omhandler etsing med syre er litt misvisende.

Side 13: Paragraffen «Som man forstår, osv., bør utgå. Situasjonen er altfor innviklet til trekning av enkle grenser mellom mekanisk og kjemisk.

Side 14: Siste paragraff.

Matrisen i stereotypi for 4 Skilling 1855 var av kobber. Senere (Johnsen 1883—85 utgavene) har man antagelig brukt gips eller papirmatriser, som besto av sammenklistrede papirark (såkalt flong) eller en slags pappmasjé.

Side 16: Nestsiste paragraff.

Det er vel usannsynlig at noen gravering av «klisjé» fant sted. Det synes rimeligere å anta at man har laget 4 tegninger (reduisert fra originaltegningen), som ble overført til hjelpesten («annenoriginal») og derfra til trykkplaten.

Side 17: Nestsiste paragraff.

Første tre linjer er misvisende. Første håndgjorte papir skulle være for det meste av «reenhamp», hvor råmaterialet kunne bestå av gammelt tauverk, visse sorter seilduk og visse sorter lerret. Kluter var vanligvis av lin og bomull fra gamle klær samt visse sorter av lerret og seilduk. Se Aschehous Konversasjonsleksikon, artikler Lerret, Seil, Seilduk og Seilgarn.

Side 18: Håndgjort papir.

Løvevannmerket for Norges første frimerke ble nedpresset i duken ikke innvevet (jfr. side 46, annen og femte paragraff).

Side 19: Vannmerker.

Løvevannmerket for første frimerkeutgave ble nedpresset i duken, ikke innvevet. I de følgende utgaver, Skilling-Oscar fremover, ble vannmerkene påloddet, ikke innvevet i, metallduken.

Side 20: Første paragraff.

Setningen «Vannmerket kan ifølge opplysninger», osv., bør endres til:

«Posthornvannmerkene II, III og IV ble preget i papiret uten bruk av ekte egoutteur.»

Side 20: Paragraff c.

Stående vannmerke oppsto ved samme oppskjæringsmåte som i paragraff a, og ikke ved feilfabrikasjon. De to paragraffer burde derfor slås sammen til en.

Side 38—43: Veiledning.

er fortrinlig skrevet og illustrert, og vil sikkert bli til stor hjelp for mange samlere. Noen feil forekommer imidlertid.

Side 39: Taggingen.

Dette burde være: «Taggingen er som regel den samme for alle utgavene, 14½: 13½. Tagging 13½: 12½ forekommer sjeldent i 1886—93 — 3 øre plate IV og 5 øre plate IV a.»

Side 41: 10 øre.

Under Nk. nr. 36 og 37 skulle det være: 300 typer. Se begrunnelser for dette i nedenstående bemerkninger til sider 267—269.

Side 42: Tredje paragraff.

Her skulle «plate III» være «plate II».

Side 68: Paragraff b.

8-kantet Christiania var, såvidt kan bestemmes, stedsstempel, og ikke skipsstempel som tidligere antatt — og forekommer ikke uten dato!

Side 77: Tredje paragraff.

«1. original» skulle her være «2. original», jfr. førnevnte bemerkninger til definisjonen for «Førsteoriginal» på side 8. Det bør også hete: «Fra disse to 3. origianler er så tatt fellinger til 100 klisjéer i hver av de to plater.»

Side 78: Fellingsdiagrammet er feilaktig og skulle se slik ut:

1. Original (Stålstemplet).		
2. Original	2. Original	2. Original
En Skilling	To Skilling	Tre Skilling
	Trykkplate	Trykkplate
3. Original	3. Original	
Fire Skilling	Otte Skilling	
Trykkplate	Trykkplate	

Side 78: Neste paragraff.

Platebeskrivelsen er feilaktig og bør rettes til: «Hver av trykkplatene besto av 4 individuelle mindre plater à 25 klisjéer. Kobberfellingene til disse ble fylt med typemetall og loddet på 4 messigplater. Samlet tykkelse for plate med klisjéer var ca. 2,5 mm. De 4 messingplater ble så stiftet fasts på en tykk treplate, så det hele ble typehøyt.»

For videre opplysninger se Norsk F. T. 1961, s. 132.

Side 81: Klisjétypebeskrivelse.

Samme feil i beskrivelsen av trykkplaten som på side 78.

Side 136: Originalene.

«Originalene skulle ifølge kontrakten graveres i stein» er feilaktig, da hverken originaler eller graving nevnes i kontrakten. Ordlyden der er «Merkene trykkes — — med stentrykk — —» (se Norges Frimerker 1855—1924, s. 35—36). «200 avtrykk av gravyren» i neste paragraff er også uheldig av samme grunn.

Side 181: Illustrasjoner Originalstemplet.

At originalstemplet ikke så slik ut, men var *speilvendt*, ble påvist i Norsk F. T. 1961, s. 109—111, hvor hele fellingsprosessen ble klarlagt ved illustrasjoner og tabell. Hvordan kan det så i litteraturfortegnelsen på side 301 nevnes bl. a. at Norsk F. T. 1942—62 er benyttet ved utarbeidelsen av denne håndbok?

Sider 184, 222 og 258: Merkestørrelsen.

Variasjon i merkestørrelsen skyldes *klisjéenes* varierende størrelse og *ikke papiret*. Uimotsigelig bevis for dette ved hjelp av nøyaktige målinger finnes i Norsk F. T. 1953, s. 99; 1957, s. 4—6; og 1961, s. 129, 132 og 134 hvor dessuten grunnen til klisjéenes variasjon i størrelse klarlegges.

Side 212: Typeillustrasjonene.

Typene er fullstendig feilnummerert. Nedre gruppe av ti må omnummereres til 1—10, og øvre gruppe av tolv til 11—22.

Sider 259, 261 og 262: Typekjennetegn.

Illustrasjonene er uheldige, da man villedes ved de forskjellige avstander mellom null og høyrrammen. Her burde man ha laget illustrasjonene via en fotografisk prosess, ikke ved frihåndstegning.

Sider 267—269: 10 øre.

Uttrykkene «første plate», «to nye plater», osv., er misvisende, da det var 3 plater à 100 klisjéer i hvert av de 3 trykningsstadier. Det burde derfor hete: «de tre plater som var blitt brukt i første trykningsstadium ble oppgravert», osv., og *ikke*

til nye plater. De samme tre plater, i oppgravert stand, ble anvendt i annen og tredje trykning. Teorien om først to plater og senere tre plater er unødvendig innviklet og helt uholdbar. At det har vært tre plater i alle tre trykningsstadier, fremgår tydelig av mitt årelange arbeid med denne utgave, hvor jeg under innsamlingen av typevarianter har anvendt sannsynlighetsberegninger *mange gjentagne ganger* for å bestemme platenes virkelige samlede antall typer. Metodene er beskrevet i Norsk F. T. 1952 s. 183—184 og 1953, s. 71—74 (*tidlige* resultater med «proporsjonsmetoden»), og 1957, s. 128—132 («tilvekstmetoden»). Det ble påpekt at disse metoder lar frimerkene selv, ved deres egen «oppførsel», utpeke svaret. Man behøver således ikke lenger gjette seg frem. Felles for disse metoder, og logisk riktig, er at dublettenes antall *stiger sterkt* og i regnerisk *bestemmelig grad*, *hvis og når* man i arbeidet med typesamling nærmer seg en komplett samling. At ingen enkelt samler hittil har greid å sette opp mer enn ca. 190 typevarianter i første og annen trykning, er lett forståelig, da disse merkene er langt vanskeligere å finne enn merkene fra tredje trykning. Det går derfor langt tregere med typesamlingene i de tidlige trykningsstadier. At her trenges tusenvis av «typeklare» merker, sikkert mer enn noen samler har hatt til sin rådighet, fremgår av tabell 1 i Norsk F.T. 1957, s. 128—132, og resultatet blir derfor at eksisterende typesamlinger i første og annen trykning er bare godt og vel «halvveissamlinger» tross langt og iherdig arbeid. Av at man etter årelangt arbeid er kommet til typesamling med ca. 190 varianter, kan man ikke logisk trekke den slutning at man nå er nær målet, en komplett samling som da skulle tenkes å omfatte 200 varianter. Sammenlign et tenkt tilfelle, en mann som vil ro over Atlanteren, *uten kart og instrumenter*. Etter å ha rodd i 14 dager resonerer han at nå må han sikkert være nesten over havet. En sådan slutning er selvfølgelig helt utillatelig. Med typesamlingene trenger vi også «kart og instrumenter», og de eneste hittil kjente sådanne er sannsynlighetsberegningene, som anført i det foregående. Som nevnt, viser disse at det var 300 varianter i alle tre trykningsstadier. Johnsen har regnet at han trengte tre plater og har gått i gang med nettopp dette antall. Sammenlign siste setning på side 271.

Side 269: Vannmerket.

Setningen «Av og til er vannmerket utydelig», osv., er feilaktig. Vannmerket er *som regel* utydelig, og selv ved bruken av rikelig bensin kan det *som regel* ikke påvises. En spesiell metode må til (ca. 80 pst. effektiv), beskrevet i Norsk F. T. 1952, s. 126—128.

—>

OPPROP

Filatelistiske objekter trenges i store mengder for Håndbokens bind II

De vanskeligste utgaver i bind II av Håndbok over Norges frimerker er følgende:

- 1) 20-mm-utgavene 1886—93.
- 2) Centraltrykkeriets antiqua-utgaver 1893—95.
- 3) Knudsens antiqua-utgaver 1895—1908.
- 4) Posthorntypen 1909—19.
- 5) Portomerkene 1889—1920.

Det viktigste er å skaffe **par, striper og blokker** av disse utgaver.

Norsk Filatelistforbund retter herved en inntrengende appell til samlere av disse ting om å **sende materiale inn** til Håndbokkomiteens sekretær, **o.r.sakfører Leiv A. Brecke, Torvgaten 1, Oslo.**

Samlerne garanteres at alle innsendte objekter blir nøyaktig registrert, slik at tilbakesendelsen også kan garanteres!

Hvis bind II skal kunne gjennomføres i stil med bind I, er det **en absolutt betingelse** at samlerne er så loyalt innstillet at de låner ut det materiale som vi her ber om.

Vi henviser ellers til vår **oppfordring om medarbeidere** i dette nummer av vårt tidsskrift, hvilket er like viktig!

Oslo, 1. august 1963

Norsk Filatelistforbund.

Arnstein Berntsen,
president.

NFT's Anbudsauksjon nr. 2.

Tilgangen på objekter til denne auksjon har vært meget dårlig og vi gjentar derfor oppfordringen om å sende inn brukbart materiell innen 1. september. Auksjonen vil da i alle tilfeller bli gjennomført og objektlisten komme i nr. 7. Vi kan ikke lage auksjoner uten å få innsendt brukbart materiell.

Side 299: Tabell III.

Papir E i 53 III er alltid *uten* vannmerke, og ikke med vannmerke I som angitt i tabellen. Se Norsk F. T. 1957, s. 62—64.

*

Hvis leserne skal få full nytte og glede av Håndboken, må disse feil rettes så snart som mulig. Det ville være ønskelig om rettelsene kunne trykkes på løse ark, som kunne sendes til alle kjøpere av boken, eller i det minste vedlegges som bilag til tidsskriftet, og i hvert fall til Del II av Håndboken. Det er selvfølgelig *ingen* fornøyelse å utpeke disse feil, og man får håpe at lignende unngåelige feil ikke vil forekomme i Del II.

Estnisk Spesialkatalog

av V. Eichentel

Boken forefinnes med **tysk** eller engelsk **tekst**. Den omfatter Estlands historie, postvesen og mer enn 150 sider i håndboksform over alle Estlands frimerker samt biområder såvel som helsaker og stempler, alt med fullstendig prisangivelse. «Fantasiopplag» heter et meget interessant kapittel — forfalskninger et annet.

Et gedigent spesialverk til heder for forfatteren og som dessuten er vel verd å understøtte.

Frimärkshuset er utnevnt til **generalagent for de nordiske land.**

Det er i realiteten en håndbok. Pris 26,50 + porto 0,70 tils. 27,20 svkr.

FRIMÄRKSHUSET A/B

Mäster Samuelsgatan 3, Stockholm

Frimerkepressen går.

Danmark.

Den 24. juni kom et merke med tillegg til Vanførefondet. Verdien er 35 + 10 øre og fargen er rød.

Finnland.

Bruksserien i nye mark utvides med et blått 0,35 merke den 9. sept. Den 16. sept. kommer årets Europamerke i professor Holms tegning. Verdien er 0,40 og opplaget 3 mill.

Den 18. sept. feires 100-årsdagen for åpningen av den første finske riksdag. Verdien er 0,30, og opplaget er 2 mill. Den 1. oktober igjen nytt bruksmerke i verdien 0,05 og opplag 10 mill.

Grønland.

Bruksserien med bilde av kong Frederik IX i anorakk ble den 25. juli utvidet med verdiene 20 øre lysblå og 80 øre orangegul.

Island.

Den 2. juli kom et grønt merke med bilde av Akureyri i verdien kr. 3,—.

Europamerkene kommer den 16. sept. i professor Holms tegning. Verdiene er kr. 6,—, brun og kr. 7,— blå.

Andorra.

Den 24. juni ble det sendt ut 3 merker i verdiene 0,20, 0,50 og 1 F. De 2 høyeste verdier har format 27 x 48 mm og gjengir scener fra Andorras historie. Den laveste verdi er i vanlig dobbeltformat og gjengir folkedansere.

Bahamas.

Til minne om Bahamas-forhandlingene i 1962 ble det den 15. juli sendt ut 2 av bruksmerkene med overtrykk «Bahamas Talks 1962». Verdiene er 8 og 10 d.

Belgia.

Til 10-årsjubileet for de europeiske transportministres konferanse ble det den 13. juni sendt ut et 6 F merke i et opplag på 3 mill. Til det internasjonale byforbunds møte i Bryssel den 17.—25. juni ble det utgitt et 6 F merke i et opplag på 3 mill.

I forbindelse med Belgias deltakelse i Tokio Olympiaden i 1964 ble det den 15. juli sendt ut en serie på 4 merker med motiv fra sykkelporten. Verdiene er 1 F + 50 c, 2 F + 1 F, 3 F + 1 F 50 og 6 F + 3 F.

Britiske Samvelde.

37 samveldeland deltok i utsendelsen av frimerker til FAO's kampanje mot sult den 4. juni. Samtlige områder utga et merke hver i det fellesmotiv som er gjengitt i dette nummers klisje.

Burundi.

1 årsdagen for uavhengigheten ble feiret 1. juli med en serie på 3 merker. Verdiene er 4, 8 og 10 F.

Canada.

Den 14. juni ble det utsendt et rødt \$ 1 merke i den nye bruksserien. Merket symboliserer Canadas eksporthandel.

Den 21. august minnes Sir Martin Frobisher, kjent oppdagelsesreisende fra det 16. århundre, med et 5 c merke.

Ceylon.

Til 50-årsjubileet for den kooperative bevegelse i Ceylon, ble det den 5. juli sendt ut et 60 cents merke.

Christmas Island.

Til erstatning for de nåværende provisoriske merker blir det den 28. august sendt ut en ny bruksserie på 10 merker. Merkene gjengir motiv fra øyas næringsliv og natur. Verdiene er 2, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 20 og 50 c samt \$ 1.

Dominica.

En serie nye bruksmerker ble utsendt den 16. mai. Merkene gjengir foruten dronning Elizabeths portrett bilder fra øyas natur og folkeliv. Verdiene er 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 15, 24, 48 og 60 cents \$ 1,20, \$ 2,40 og \$ 4,80.

Eire.

I desember kommer 2 merker til Røde Kors' 100-årsjubileum. Verdiene blir 4 d og 1 s 3 d.

Fiji.

Til de første South Pacific Games som finner sted i Suva, hovedstaden på Fiji i tiden 29. aug.—7. sept ble det den 6. aug. sendt ut en serie på 4 merker i verdiene 3 d, 9 d, 1/— og 2/6 d.

Frankrike.

En serie med «turistmotiver» ble utsendt den 17. juni. Serien består av 5 merker i følgende verdier: 0,30, 0,50, 0,60, 0,85 og 0,95 F. Samtlige verdier viser kjente slottsanlegg.

Til verdensmesterskapet på vannski kommer den 2. sept. et frimerke i verdien 0,30 F, og den 14 sept. kommer Europamerkene i professor Holms utførelse i verdiene 0,25 og 0,50 F. Samtidig trekkes fjorårets Europamerker tilbake fra salg ved poststedene.

India.

Med bilde av Henri Dunant ble det den 8. mai sendt ut et 15 nP merke til Røde Kors jubileet.

Israel.

Den nye luftpostserien ble den 19. juni supplert med 3 nye verdier, nemlig 0,30, 0,40 og 0,45 agorot. Samme dag kom et merke i verdien 12 agorot til 100-årsdagen for den hebraiske dagspresse i Israel. Frimerkearket består av 16 merker som er trykket over en faksimil av første-siden av avisen Halbanon's førsteutgave i 1863.

Den 12. aug. kommer årets utgave av nyttårsmerkene for å feire det jødiske nyttår 5724. Motivene er igjen hentet fra skriftsteder i det gamle testamente. Verdiene er 8, 30 og 55 agorot. Samme dag kommer også et merke i verdien 37 agorot til nybyggeråret, idet det er 80 år siden de første jødiske bønder begynte å kultivere jorden i Israel.

Italia.

Den 7. mai ble det utsendt et 70 lire merke til 100-årsdagen for den første internasjonale postkongress i Paris.

100-årsjubileet for Røde Kors ble feiret med 2 merker den 8. juni i verdiene 30 og 70 lire.

Jamaica.

Antihungermerkene ble også her utsendt den 4. juni i verdiene 1 og 8 d i flerfargetrykk (ikke fellesmotivet).

Jugoslavia.

Til det 5. europeiske turnmesterskap som fant sted i Beograd, ble det den 6. juni sendt ut en serie på 3 merker, 25, 50 og 100 dinar.

Til 20-årsdagen for slaget ved Sutjeska ble det den 3. juli sendt ut en serie på 3 merker med bilder av partisaner i kamp. Verdiene er 15, 25 og 50 dinar.

Kenya, Uganda & Tanganyika.

Til minne om åpningen av det øst-afrikanske universitet ble det den 28. juni sendt ut 2 merker i verdiene 30 c og 1/30. Den 2. sept. kommer 2 merker til Røde Kors jubileet. Verdiene er 30 og 50 c.

Liechtenstein.

En rekke merker ser dagens lys den 26. aug. Årets Europamerke pålydende 50 R som gjengir greske søyler, et 50 R merke i forbindelse med FAO-kampanjen mot sult og en serie på 3 merker i forbindelse med 100-årsjubileet for Røde Kors. Verdiene er 20, 80 og 1 Frc.

Malaya Federasjonen.

I anledning åpningen av den store elektrisitetsverket i Cameron Highlands ble det den 28. juni sendt ut 2 merker i verdiene 20 og 30 sen.

Nederland.

Bruksserien med motiv fra nederlandske landskap er blitt utvidet med et brunrødt 10 cent merke som gjengir arbeidet med dikene.

I tiden 20/8—30/9 selges ved alle postkontor en serie merker med tillegg til inntekt for Røde Kors. Merkene er utgitt i anledning av feiringen av 100-årsjubileet for Røde Kors. Verdiene er 4 + 4, 6 + 4, 8 + 4, 12 + 9 og 30 + 9. Merkene er frankeringsgyldige til 31/12 1964.

Årets Europamerker i professor Holms tegning kommer den 16. sept. i verdiene 12 cent og 30 cent.

New Zealand.

Årets merker med tillegg til inntekt for helsevesenet gjengir bilder av prins Andrew og har verdiene 2½ + 1 d og 3 + 1 d. Merkene ble utgitt den 7. august og finnes også i miniatyrark på 6 merker. Årets julemerke vil bli utgitt i oktober og gjengir Titians bilde av den hellige familie. Verdien er 2½ d.

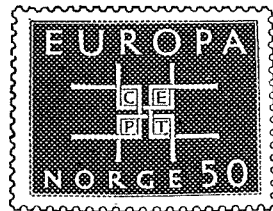
Norfolk Island.

Bruksserien med fiskemotiv ble utvidet med et 1/3 d merke den 15. juli, og den 23. sept. kommer et 2/3 d merke. Den 28. august kommer et 5 d merke for å propagandere for eksport til Australia.

Papua & New Guinea.

The South Pacific Games på Fiji begunstiges med 2 merker i verdiene 5 d og 1/— 14. august, men allerede den 3. juli ble bruksserien utvidet med et £-merke med dronning Elizabeth i festantrekk. Merket er 3-farget.

Polen.

Til verdensmesterskapet i fekting som fant sted i det tidligere Danzig 15.—28. juni, ble det den 29. juni sendt ut en serie på 6 merker. Verdiene er 20, 40, 60 gr. og 1,15, 1,55 og 6,50 Zł. Merkene gjengir fektescener.

Portugal.

Til 300-årsdagen for St. Vincente de Paul' død ble det den 10. juli sendt ut en serie på 4 merker i verdiene 0,20, 1 Esc. 2 Esc 80 og 5 Esc alle med bilde av St. Paul.

Til 700-årsjubileet for opprettelsen av militærordenen d'Avis ble det den 13. august sendt ut en serie på 3 merker i verdiene 1, 1 Esc. 50 og 2 Esc. 50. Merkene gjengir ordenskorset og en korstogridder.

Russland.

Raketten mot månen som ble utsendt den 2. april var årsaken til at to 6 kopek merker med samme motiv ble utsendt samme dag, det ene tagget det annet utagget. Til 15-årsjubileet for verdens helsedag kom det den 7. april 3 merker i verdiene 2, 4 og 10 kopek. Til kosmonautenes dag den 12. april ble det sendt ut seks 10 kopek merker to og to av disse merker har samme motiv, men verditallet på det ene er hvitt og det annet i farge. Samtlige 6 merker er trykket i samme ark og man kan således anskaffe serien som en 6-blokk.

Dikteren Bednii's 80-årsdag ble feiret med et 4 kopek merke den 13. april. Vennskapet med Cuba ga grunn til å utgi 3 merker i verdiene 4, 6 og 10 kopek den 25. april.

Ryukyus Islands.

Til frimerkets uke kom det 1. juli et 3 c merke som gjengir en flere hundre år gammel lakert bolle, en såkalt tsuikin-wan.

Den 20. august kommer det 2 luftpostmerker i verdiene 5½ og 7 c og den 16. sept. kommer et 3 c merke i anledning Junior Chamber International's 4 dagers møte på Okinawa.

Singapore.

Nasjonaldagen, den 3. juni ble også i år feiret med 2 merker i verdiene 4 og 10 d.

Somalia.

Antihungermerkene kom den 25. juni i verdiene 0,75 og 1 So luftpost.

South Georgia.

Dette område som er så kjent fra hvalfangsten, har nå fått sine egne frimerker, og den første bruksserie ble utsendt den 17. juli. Merkene

OPPROP

Håndbokkomiteen søker medarbeidere for bind II

Første bind av «Håndbok over Norges Frimerker» er sendt ut og Norsk Filatelistforbund sender herved **en inntrengende oppfordring** til våre eksperter om å hjelpe Håndbokkomiteen med følgende oppgaver:

- 1) 20-mm-utgaven 1886—93.
- 2) Centraltrykkeriet 1893—95 og Knudsen 1895—1908.
- 3) Posthorntypen 1909—19.
- 4) Portomerkene 1889—1920.
- 5) Tjenestemerkene 1926—60.

Det er **meget** maktpåliggende for Håndbokkomiteen å få forbindelse med eksperter på nevnte utgaver. Noen står allerede komiteen i forbindelse med, men utgavene kan utarbeides av enten en ekspert for hver utgave, eller ved **samarbeide mellom 2 eksperter**, vi ber derfor om at interesserte **hurtigst** melder seg til komiteens sekretær, **o.r.sakfører Leiv A. Brecke, Torvgaten 1, Oslo.**

Alle medarbeidere blir nevnt i Håndboken og hovedmedarbeiderne vil også få et bibliofileksemplar.

Saken haster! — Og den gjelder likefullt **utenlandske eksperter**, som norske!

Oslo, 1. august 1963

Norsk Filatelistforbund.

Arnstein Berntsen,
president.

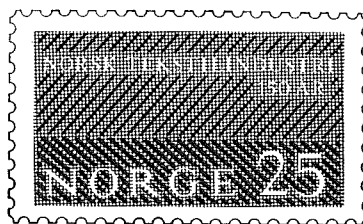
gjengir foruten dronning Elizabeths portrett dyr og fisk og fugleliv m. m. på øya. Bruksserien består av følgende verdier: ½, 1, 2, 2½, 3, 4, 5½, 6 og 9 d, 1/—, 2/—, 2/6 d 5/— og 10/— samt £ 1.

Tonga.

Etter at Tonga for noen måneder siden sendte ut Polynesias første gullmynt og for øvrig de første gullmynter som er laget siden verden forlot gullstandarden, sendte øya den 17. juni ut en serie frimerker bestående av 13 verdier. Disse merker forekommer kun enkeltvis, idet hvert enkelt merke er trykket separat på ekte bladgull. Et spesielt støttestykke og lim måtte konstrueres for formålet, og likeledes en spesiell stempel-sverte og stempel. Merkene er runde, utagget og finnes i 3 forskjellige format. De største har en diameter på nesten 8 cm og de minste en diameter på vel 3 cm. De største veier 48 ganger så meget som et ordinært engelsk frimerke og merkene er de dyreste frimerker som noen gang er fremstillet (kvantum for kvantum). Merkene gjengir enten forside eller bakside av de forskjellige mynter i naturlig størrelse. Verdiene er 1, 2, 6, 9, 10 og 11 d, 1/1 d, 1/6 d, 2/—, 2/1 d, 2/4 d og 2/9 d samt offentlig luftpost 15/—.

Trinidad og Tobago.

Antihungermerkene ble sendt ut den 1. juni og serien besto av verdiene 5, 8 og 25 c. Motivet er det samme som fellesutgaven, men uten dronning Elizabeths portrett.

Tyrkia.

I anledning 1-årsdagen for opprettelsen av det tyrkiske atomforskningsinstitutt ble det den 27. mai sendt ut en serie på 3 merker. Verdiene er 50, 60 og 100 kurus.

Det er i år 600 år siden byen Edirne ble erobret. I den anledning ble det den 17. juni sendt ut en serie på 4 merker i verdiene 10, 30, 60 og 100 kurus.

Til 600-årsjubileet for den tyrkiske arme kom det den 28. juni 2 merker pålydende 60 og 100 kurus.

Østerrike.

Til 100-årsdagen for dikteren Hermann Bahrs fødsel ble det den 19. juni sendt ut et merke pålydende 3 S.

Det er i år 100 år siden det frivillige brannvern ble opprettet og den 30. august blir det i den anledning sendt ut et rødt og sort merke pålydende S 1,50.

Aage Biering

Han gikk tidlig bort, — 56 år er altfor tidlig, — en mann i sin beste alder, — full av initiativ og fullt opptatt av sine utallige gjøremål. — Et plutselig brudd som vi alle anser å være helt urimelig, — helt meningsløst! — Men høyere krefter står jo over oss alminnelige mennesker. — Vi får bøye oss for det.

Aage Biering skapte sig i løpet av kort tid *et stort navn i filateli*. Han var ikke av den organisasjonsmessige pågående type i sin hobby, — heller tilbaketrukken og beskjeden, — men gjennom sine nu verdenskjente samlinger fra Norge og Sverige skaffet han seg en internasjonal filatelistisk posisjon i fremste rekke.

Han drev sine filatelistiske studier nitid og vitenskapelig. Gjennom sitt enorme materiale kunne han ofte påvise filatelistiske nyheter, og han var uhyre nøyaktig med oppsetting av sine samlinger. På nevnte områder var hans samlinger suverene, og han hadde også en praktfull samling Brasil.

Som menneske tror jeg likevel at Aage Biering nådde ennu høyere. — Ikke bare for dem, som sto i forbindelse med ham som en dyktig og høyt intelligent forretningsmann, som styremedlem eller direksjonsmedlem i en rekke store bedrifter, — eller som forretningsmessig leder av en av Oslo's største firmaer, — men først og fremst for dem som kunne kalle seg Aage Biering's venner i det daglige liv!

Det er vanskelig å forklare eller å beskrive hans karaktertrekk eller øvrige kulturelle og sosiale nivå, men hvis vi tar et utgangspunkt i all hans menneskelighet og varme hjerte, — hans familiekjærighet, — hans sans for andre menneskers sosiale goder, eller hans helhjertede innsats for norsk friidrett, — så kan vi ta ett skritt til: *Hans strålende innsats i Hjemmefronten 1940—45!*

I denne strid viste han alle sine gode sider. — Her gikk han uredt og helhjertet inn for landets kamp mot de tyske niddinger, — her fant han avløp for sin trang til hjelp for alle dem som ellers ville lide, — her fikk han i fullt monn bruk for sin intelligens og dømmekraft. — *Som en av Hjemmefrontens 5 øverste ledere* var det ikke noe ufarlig spill, og han endte da som så mange andre med sin familie i Stockholm i krigens siste fase, — men lite sa han selv om hva han gjorde, — han bare gjorde det han følte som en plikt. Og det var ikke lite. — At han siden fikk «St. Olav» var såre vel fortjent. —

Jeg håper at det bilde, jeg her har forsøkt å tegne av Aage Biering, vil kunne gi noe positivt til alle dem som kjente ham.

Fred med hans minne!

Oslo, 31. juli 1963.

Arnstein Berntsen.

Postsparebankstemplene.

Vi har med glede merket den interesse som våre motivstempler er blitt møtt med, og for å imøtekomme herr Røtters ønske om regelmessig beskjed om våre stempler, vil vi fremtidig sende tidsskriftet en oppgave over de utstillinger, messer og leirer som banken skal delta på med egen ekspedisjonsstand. Videre skal vi sende tidsskriftet matrise av våre stempler så snart disse foreligger.

I 1963 har vi kjennskap til følgende poststeder som vil bli betjent av Postsparebanken.

1. *Sjøkontakt*: Et midlertidig poståpneri ombord på M/F «Cort Adeler» på strekningen Rørvik—Hammerfest. Poståpneriet var i virksomhet i tiden 7/5—26/5. Det fullstendige navnet på poststedet var: «SJØKONTAKT Trondheim—Hammerfest». Poststedet var forsynt med motivstempel. Motivet: M/F «Cort Adeler».

2. *Notodden*: Et midlertidig brevhus med full postsparebanktjeneste. Brevhuset er i virksomhet i tiden 25. mai til 9. juni. Det er opprettet i anledning av Notodden bys 50-års jubileumsutstilling. Brevhusets fullstendige navn er: *Jubileumsutstillingen 1963 Notodden*. Det vil bli benyttet Motivstempel som gjengir byvåpenet. Stemplet er også forsynt med posthorn.

Avstempling til samlarbruk.

Gjennom mange år har det til stadighet vært klaget på avstemplingen av frimerker til samlarbruk. Men er det så dårlig som det blir skreket opp om? Til det vil jeg trykt si nei.

For å belyse denne påstand skal jeg her trekke frem et lite eksempel fra tiden like etter freden.

Jeg var da en tur i Sverige og besøkte noen svenske bytteforbindelser. Vi hadde hatt kontakt med hverandre pr. brev i mange år, men det hadde aldri vært skrevet noe om hvilket yrke noen av oss hadde. Da jeg kom til dem viste det seg at de var sikre på at jeg var ansatt i Postverket fordi frimerkene alltid var så pent stemplet. Noe jeg måtte benekte, da jeg aldri har vært ansatt i Postverket, men har et helt annet yrke. Fikk også se en del av de brev jeg selv hadde sendt, (disse var lagt til side på grunn av sensorstempler o.l.). Kan ikke si annet enn jeg var glad for å se den gjennomgående fine avstemplingen, noe jeg på det hjerteligste vil takke Postverkets folk for. En del av disse brev var også sendt fra andre steder enn mitt hjemsted.

Selvsagt kan det jo forekomme dårlig avstempling, men en må jo også huske på at det er en meget liten prosent av brevene som er til samlere. Men hva gjør vi selv for å få brevene pent stemplet? Lite eller ingen ting. Vi bare legger brevene ned i postkassen og tar det som en selvfølge at Postverkets folk skal utsortere disse og sette på et pent stempel. Dette kan gå

3. *Arendal*: Arendal merkantile studiegruppe skal i tiden 27. juni til 7. juli avvikle en sommermesse «For fulle seil».

Postsparebanken har til hensikt å delta på denne messen. Navnet på poststedet er ikke endelig bestemt. Det vil bli benyttet motivstempel, men det er ennå uklart hvilket motiv som skal brukes.

4. *Hamar*: Hamarmartnan i tiden 5. til 13. oktober. Det er sannsynlig at Postsparebanken blir med der. Det vil bli benyttet motivstempel. Stemplet blir i tilfelle det samme som på Østlandsmessen 1962.

5. *Mysen*: I månedsskiftet august/september skal banken delta på Røde Kors Markedet på Mysen. Motivstemplet blir det samme som tidligere år.

6. *Odda*: I anledning av at Odda kommune er 50 år skal det i tiden 18. juli til 4. august avvikles en Odda-utstilling, Hardanger. Postsparebanken skal delta med ekspedisjonsstand. Navnet på poststedet er ikke fastlagt. Det vil bli benyttet motivstempel, men det er ennå uklart hvilket motiv som vil bli benyttet.

Med hilsen

NORGES POSTSPAREBANK

A. Riegels.

an på riktig små steder, men det holder ikke på større steder, for posten skal jo hurtigst mulig frem og da går det ikke an å forlange at postfolkene skal finsortere alle brevene før de blir stemplet. Skal vi få pene avstemplinger må vi nok umake oss til å levere brevene på postkontoret med anmodning om pen stempling, eller benytte stemplingsvignetten. Men hvor mange er det som benytter den? Jeg har ikke fått brev hvor den har vært benyttet, skjønt jeg har fått brev fra mange samlere omkring i landet.

Når det skal kritiseres, hvorfor da ikke begynne med oss selv? Ifølge referater i tidsskriftet ser vi at en frimerkeklubb har gått så langt at den nu benytter frankeringsmaskin. Brev fra Forbundet og noen klubber har vært frankert med de mest alminnelige frimerker. Dette også i tider da det har vært jubiléumsfrimerker å få tak i. Det samme gjør seg gjeldende også for en del samlere. Jeg skal ikke her vise frem noen av disse frankeringer, for det har ingen hensikt å henge ut noen spesielt, men enhver kan tenke seg hvor «morsomt» det er å få slike brev fra frimerkesamlere frankert med de mest alminnelige frimerker.

Det er et åpent spørsmål om en ikke her skal gå radikalt tilverks for å få slutt på dette, enten ved å returnere brevet uåpnet eller å sende frankeringen i retur i tilfelle vedkommende samlere skulle ønske den til sin samling. Muligens samlere da ville våkne. At slikt kan forekomme en gang kan tilgis, men når det gjentar seg til stadighet da må en si stopp.

Skal vi ikke bli enige om at vi nå og fremover benytter jubiléumsfrimerker til frankering og ikke de mest alminnelige. Det koster jo det samme. Og tenk over hvor meget hyggeligere det er å få et brev med pen frankering.

Og at vi takker folkene i Postverket for at de stempler frimerkene våre gjennomgående bra. Vi er jo ikke engang enige om hvordan vi vil ha frimerkene stemplet, hvordan skal da folkene i Postverket vite hvorledes den enkelte vil ha det. Det er jo så lett å kritisere en offentlig etat, men vi må også huske at alt for meget negativ kritikk kan gjøre sitt til at de mister interessen for å gjøre sitt beste for oss.

La oss først feie for vår egen dør før vi kritiserer andre.

K. A.

Årets nye kataloger.

De første høsttegn er kommet, nemlig meldingene om årets nye kataloger.

Stanley Gibbons, London meddeler: del III av Gibbons-katalogen som omfatter landene i Amerika, Asia og Afrika, kom den 9. aug. Del I som omfatter det britiske samveldet kommer den 13. sept. Zumstein melder at 47. opplag av Europa-katalogen kommer den 1. sept. og i løpet av oktober kommer 17. opplag av spesial-katalogen Sveits — Liechtenstein.

Norgeskatalogen nr. 54, 20 øre, plate II

Av Eivind Wirsching.

Norgeskatalogen oppgir for denne plates vedkommende at der er benyttet 2 plateoppsetninger ved trykkingen, nemlig en for a, og ny for b, c og d. Dvs. at man ikke vil finne de samme platefeilene i a som i b, c og d. Dette stemmer også med de erfaringer jeg har gjort. Imidlertid nevner Norgeskatalogen på side 91 en platefeil på type 2: Hvitt triangel mellom G og E i NORGE både for a, b og c. Selv har jeg funne platefeilen på c og d. Jeg går derfor ut fra at katalogen mener b, c og d, ikke a, b og c.

Av opplagstallene for plate II fremgår det at 1. plateoppsetning omfatter 2. trykning av 20 øres-merker som fant sted i tiden 8/10 til 18/12 — 1887. Merkene fra denne trykning ble utlevert til frimerkeforvalteren fra 1/10—87 i et antall av tilsammen 4.062.000. Trykkingen av dette merket skjedde akkurat i den tiden da man gikk over fra å benytte papir fra Harald Lyche & Co. til papir fra Carl E. Petersen & Søn A/S, nemlig oktober 1887. (Sistnevnte papir fabrikkert ved Bentse Brug.) 20 øres-merkene fra 1. plateoppsetning opptre derfor på to forskjellige papirsorter. Disse merkene er lette å skille ut fra hverandre, idet vannmerket er forskjellig. Katalogen nevner ingen annen forskjell, da fargen for begge vedkommende benevnes: matt blå.

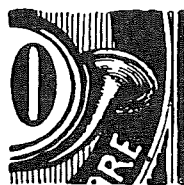
Fargen på merkene trykt på Lyches papir virker som oftest «kornet», noe som muligens skyldes papiret. Av og til opptre fargen som avvekslende lyse og mørke vannrette striper, hvilket skriver seg fra at merkene i slike tilfelle er trykt på satengunderlag. — Merkene på Petersens papir er klare og rene i trykken og fargen skiller seg sterkt ut fra merkene på Lyches papir. Den er svært lik d-fargen og kan **etter min mening** ikke kalles annet enn lys ultramarin. D-fargen er imidlertid på papir med stående vannmerke så noen fare for forveksling skulle ikke være til stede.

Katalogen vurderer prisen på merker på Lyches papir (C) til kr. 0,50 og for merker på Petersens papir (E), i katalogen kalt (B), til kr. 0,75. For sistnevntes vedkommende skulle dette tilsvare et opplag på ca. 1.625.000. Uten at jeg kan bevise det, vil jeg dog formode at trykkeriet ved overgangen til ny papirleverandør i oktober 1887, utvilsomt hadde igjen en beholdning av Lyches papir som det først ville bruke opp. Når jeg nevner dette forholdet, er det fordi merker fra 1. plateoppsetning synes å være relativt sjeldne på Petersens papir, jeg vil gjette på at antallet merker neppe kan være mer enn ca 15 pst. av hele opplaget som var på 4.062.000, altså ca. 600.000 merker.

Når prisen for disse merkene i katalogen er satt til kr. 0,75 beror dette muligens på at man også tar med en del merker fra 2. plateoppsetning som kan kalles matt blå.

Merker fra 1. plateoppsetning har jeg ikke sett med oppgraveringer, men man finner mange platefeil. Det dreier seg for det meste om små skader i ytterrammen, samt hvite flekker i ovalfeltet osv. En av de mest karakteristiske er: Type 1 skadet i posthornbøylen til høyre for det store verditallet. Dessuten vil jeg nevne: Type 2 med fortykket høyre ytterramme ved sjallstykket og ved ving 4.

Når det gjelder type 4 kan man alltid si med sikkerhet (unntatt selvfølgelig de tilfelle kjenne-tegnet er dekket av stempelsværte) om det dreier seg om et merke fra 1. eller 2. plateoppsetning. Merker av type 4 fra 1. plateoppsetning har nemlig en fargeflekk mellom ovalen og ovalrammen under E i ØRE. Se fig. 1.

2. plateoppsetning omfatter ifølge Norgeskatalogen 3 fargegrupper: prøyssisk blå, ultramarin og lys ultramarin. Sistnevnte fargegruppe er som sagt på papir med stående vannmerke og derfor lett kjennelig.

Det er i den siste tiden fremsatt en teori som går ut på at Bentses papir med stående vannmerke skriver seg fra fabrikkens siste leveranser og at det egentlig var ment brukt til portomerkene. Portomerkene ble nemlig trykt og tatt i bruk på denne tiden. — Det første som ble trykt var 1 øre brungrå. Dette forekommer bare med vannmerket i stående stilling. Første porsjon ble levert til frimerkeforvalteren 1/7-89 og mellom denne dato og overgangen til Alvøens papirleveranser som starter ved halvårsskiftet i 1890, er det for portomerkenes vedkommende bare 10 øre nr. 3 a og b samt nr. 5, 50 øre brunkarmin som forekommer med liggende vannmerke. På det tidspunkt Alvøen begynte papirleveringen, var det igjen en beholdning av Bentses papir med stående vannmerke stor nok til over 4 millioner merker, hvorav det vesentlige ble benyttet til trykkingen av følgende portomerker: 1 øre 2. trykning, 10 øre nr. 3 c og 20 øre. En liten del er blitt brukt til Nk. nr. 61 og 64.

Dersom denne teori (som jeg forøvrig støtter helt ut) er riktig, blir 20 øre pl. II d lys ultra-

—>

marin med stående vannmerke **å henføre til 4. trykning**, som ble levert til frimerkeforvalteren 1/10—1890 i et antall av 989.000. Jeg vil henstille til tidsskriftets lesere å kontrollere sine eventuelle beholdninger av 20 øres merker med stående vannmerke for om mulig å få fastslått om det tross alt skulle forekomme avstemplinger før 1/10—1890. Teorien får forøvrig også konsekvenser for 2 øre nr. 50 og 5 øre nr. 52 pl. II, men jeg vil ikke komme nærmere inn på dette i denne artikkelen.

3. trykning av 20 øres merker som foregikk fra 3/11 til 24/11—1888 og først ble utlevert til frimerkeforvalteren 3/1—1890 i et antall av 2.030.000, skulle dermed omfatte kun pl. II b og c, henholdsvis prøyssisk blå og ultramarin.

Vanskeligheten er imidlertid at det finnes en god del merker som man med sikkerhet kan fastslå tilhører 2. plateoppsetning, men som selv om ultramarin er den fargen som ligger nærmest, heller må karakteriseres som matt blå. Det dreier seg ikke på noen måte om sjeldne merker, og skal disse passes inn i systemet, forrykkes grunnlaget for det forøvrig kunstige regnestykket som er foretatt i katalogen med hensyn til fordelingen av opplaget mellom fargene b, c og d. (Jeg sikter her til en selvmotsigelse som: ca. 990.800.).

Så langt var jeg kommet i arbeidet med plate II og dens mange uløste problemer, da jeg helt tilfeldig kom over et merke av denne platen med en utpreget platefeil som jeg hadde funnet før i fargene c og d. Det dreier seg om type 4 med en fargeflekk mellom innerrammen og ytterrammen over ving 2. Se fig. 2.

Fargen gjorde at jeg uten videre plasserte det blant merkene i d-fargen: lys ultramarin. Da jeg skulle undersøke vannmerket nøyere, fant jeg til min store overraskelse at det var vannmerkestilling 3, altså **liggende vannmerke**.

Følgende spørsmål melder seg nå: Kan det tenkes at det i 1. plateoppsetning forekommer en type 4 med nøyaktig samme platefeil? Dette er lite sannsynlig, og det nevnte eksemplar tilhører tydeligvis ikke i noe tilfelle 1. plateoppsetning, da det som en type 4 mangler det tidligere omtalte kjennetegnet vist på fig. 1.

Det burde herved være bevist at det også blant plate II 2. plateoppsetning finnes merker i lys ultramarin farge med liggende vannmerke. Om disse merker skal henføres til 3. eller 4. trykning forblir foreløpig et uløst problem, men jeg skulle anta at det dreier seg om forholdsvis sjeldne merker. Spesielt fordi disse merkene i svært

mange tilfelle ikke vil være til å skjelne fra merker av 1. plateoppsetning på Petersens papir. For såvidt meg bekjent er det ikke påvist noen forskjell mellom type 1, 2 og 3 fra henholdsvis 1. og 2. plateoppsetning.

Til slutt vil jeg nevne at det også blant merkene av 2. plateoppsetning er rikelig med platefeil, og mange av disse kan følges gjennom hele fargeregisteret b, c og d. Det er også her tvilsomt om noen av de forekommende varianter kan kalles oppgraveringer. Derimot opptrer både b og c av og til med tydelige spor etter å være trykt på satengunderlag. Dessuten finner man merker fra fargegruppene b, c og d med liten tagg (nr. 9) oppe og nede. Dette betyr som kjent at merket stammer fra 9. loddrette rad i arket.

Ris til egen pump.

Under den uhøytidelige tittelen «Ris til egen pump» og med Hetlands uærbødige tegning som blikkfang, har De i NFT nr. 5/63 noen betraktninger om førstedagsstempling.

«Av hensyn til samlerne vil det bli arrangert spesiell førstedagsavstempling for de nye verdiene i bruksserien med motiv båtmannsknop, sier Poststyret. Nå er Staten ute for å grafse til seg penger, sier samlerne. Og hva er rett?»

«Vi har svært vanskelig for å svelge påstanden fra Poststyret at det er av hensyn til samlerne det gjøres. Vi er mer tilbøyelig til å godta vår venns påstand om at Staten er ute etter penger.»

Disse to sitatene vil De kjenne igjen fra den nevnte artikkelen.

Det er riktig at det i pressemeldingen fra Poststyret var brukt vendingen «av hensyn til samlerne». Meldingen var satt opp på grunnlag av saksbehandlingen i Poststyret, hvor det var sterk tvil om en førstedagsstempling i dette tilfelle kunne gjennomføres av forskjellige arbeidsmessige grunner. Det ble likevel bestemt å foreta slik stempling. Og grunnen var følgende: samtlige tidligere merker i bruksserien har hatt førstedagsstempling. Det er sannsynlig at de resterende merkene blir gitt ut samlet for hvert motiv, og da naturlig nok med førstedagsstempling. Når serien så er fullført, ville 35 øre og 60 øre med båtmannsknop være de eneste merkene i serien som ikke hadde fått førstedagsstempling.

Saken ble vurdert slik at samlere av FDC på den måten fikk et «hull» i samlingen, og at det var grunn til å strekke seg lengst mulig. Hvilket altså ble gjort — av hensyn til samlerne.

Jeg vil bare nevne dette for ordens skyld — i tilfelle det i fremtidige pressemeldinger skulle oppstå tvil om hva som var riktig — Poststyrets erklæringer eller venners antagelser.

Vennlig hilsen

Bjørn Storberget,

Poststyrets redaktør.

Håndbok over Norges frimerker, bind I.

Utgiver Norsk Filatelistforbund, 312 sider, format 18,5 x 27,5 cm. Pris kr. 90,— for bind I og II tilsammen.

Det skal sannelig et visst mot til for å gi seg i kast med en kritikk over en bok som er skrevet av norsk filatelist ypperste spesialister. Det er så lett å bli spurven i tranedans, men når vi likevel har gitt oss trøstig i vei så er det på vanlig Ola Nordmanns vis i fortrøstning om at blind høne også kan finne korn eller om en vil fluelorter.

Når vi nå har tatt alle disse forsiktige forbehold — sjefen vår, presidenten, sitter jo i håndbokskomiteen — så kan vi nå starte med den første lille feilen som vi treffer alt i forordet der det slås fast at «Den opprinnelige tanke var å få håndboken ferdig til feiringen av 100-årsjubileet for det første norske frimerke i 1955.» Dette er ikke sant. På møtet i OFK den 7. sept. 1942 ble det fattet vedtak om å gi ut en håndbok til 300-årsjubileet for Postverket i Norge i 1947. Siden vi er inne på forordet. Vi savner opplysningen om hvordan nytrykkene er fremstillet — ikke engang arkstørrelsen er oppgitt — vel en flause siden det dreier seg om et filatelistisk verk.

Dette er spissfindigheter. Boken er på mer enn en måte en håndbok — de første 43 sidene med teknisk filateli burde være tvungen lesning for alle medlemmer av en frimerkeklubb helst da med Werenskiolds rettelsener. Det er vel bare en prosentdel av våre medlemmer som kommer til å lese hele boken — de fleste vil vel bla igjennom å si det er et vakkert verk, men at den er for vitenskapelig. La gå med det, men les i hvert fall disse første sidene.

For så å gå over til avdeling B Frimerkeutgavene, så må en vel slå fast at Norge nr. 1 er en forbedret utgave av Norwex-monografien. Men noe annet var da heller ikke å vente. Dette vårt populære merke er jo nå så godt utforsket at det sikkert i fremtiden er lite jomfruelig igjen, når en ser bort fra de «overtallige» klisjeene. Det vesentlige nye ligger på stempelområdet. Her er listene over både nummer, dato for ikke å snakke om håndskrevne stempler sterkt utvidet. Og så var det nå åttekantene da — unnskyld.

De to neste utgavene, skilling Oscar og Våpen 1863—66, er bokens absolutte topper og de utgjør da også tilsammen hele 109 sider. Skilling Oscar med Thune-Larsens tekst og Berntsens illustrasjoner er nå så godt beskrevet og så nøyaktig angitt at selv en amatør kan finne frem i denne vanskelige materie. Ja, vi er fristet til å si at bedre kan det knapt nok gjøres. Etter hva vi har hørt skal det være noen feil, men de har ikke vi oppdaget, og det får være oss tilgitt.

Våpen 1863—66 er i sin helhet Berntsens verk. Hvis vi skal beklage noe så er det at han for denne utgave i motsetning til forrige har sløffet nummereringen på illustrasjonene av platefeilene. Illustrasjonene som ellers er av høyeste klasse blir på den måten mindre oversiktlige, og en må lete lenger før en finner sammenhengen mellom tekst og bilde. Men ellers er jo her også alt hva hjertet begjærer av opplysninger om alle tenkelige og utenkelige ting vedrørende denne utgaven.

Å bla over til neste utgave, Våpen 1867—68 er som å stikke tungen ut i luften. Denne utgaven er simpelthen ikke håndbokbearbeidet, men bare katalogisert. Det hele er da også gjort unna på knappe 7 sider innbefattet illustrasjonene. Nå, det er vel ikke noe å gråte over det på en måte — vi bør vel være glade for at det fremdeles er en utforsket utgave å ta fatt på for dem som vil gjøre en innsats til neste håndbok. Vi syns nok det er nokså tynt når det står at «Platefeil: Noteres ikke for denne utgave.» Vi er så dumme at vi tillater oss å spørre — hvorfor? Den ene platefeil er vel den annen verd, og like god på den ene som den annen.

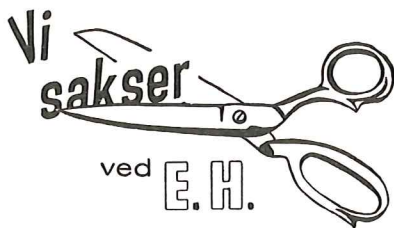
Skilling Posthorn i Walter-Johannesens tekst er vel kjent fra hans «forarbeide» offentliggjort i Norsk Filatelistsk Tidsskrift. Det er dyktig utført med mange og gode opplysninger, men det spørs om ikke denne utgaven også hadde tjent på å få illustrasjoner i likhet med Oscar og Våpen 1863—66. En ting er alltid mye lettere å se enn å lese seg til. Det er så rart med det — en har gjerne lyst til å finne ting som ikke er der når en selv skal avgjøre utseendet. Ellers er det vel verd å legge merke til at det i denne utgaven fremdeles er mange hvite uoppdagede felter for den energiske forsker.

Skravert posthorn er igjen Berntsens verk. En del av det kjenner vi fra våre spalter. I likhet med forrige utgave kan vi også her etterlyse illustrasjoner. Det er ellers et stort arbeid Berntsen har gjort med denne utgaven.

Mindre kjent er Gelleins Krone Oscar. Nå er det nå sant å si ikke stort å skryte av selve merkene, kjedelige og dårlige som de er, men likevel har Gellein greid å lage stoffet både interessant og velskrevet, ja, hele åtte sider er det blitt av det.

Einar Osc. Schou har så vært mester for bokens siste del — den lite påaktede 21 mm — når vi ser bort fra 12 øre mattgrønn som nokså eiendommelig har fått betegnelsen 12 øre, matt olivengrønn. Sikkert riktig rent fargemessig, men navnet er og blir 12 øre mattgrønn. Det er et stort arbeid

—>

Albania.

Hvem våger spranget? For de samlere her hjemme som ikke liker å gå i «løype», som ønsker seg samlerområder utenom de tilvante er bl. a. Albania verd å sette på liste — og overveie. Et lite land med en bevegeet historie og ditto postale forhold. Til støtte for opplegg av en slik samling finner du en lesverdig orientering i *The American Philatelist* (Vol. 76, No 8, May, 1963). For tidsrommet 1913—1946 (før Albania ble proklamert som Folkerepublikk) har du mange interessante postale «nøtter» å knekke. Men merke-materialet må du nok betale for — det hører ikke til kategorien «dusinvare». Kanskje du kan komme over noe rimelig på hjemlige breddegrader?

*

Colombia.

Artikkelen «håndskrevne makuleringer på Colombianske frimerker» (nevnt i forrige «sakse-spalte») fortsettes i *The Collectors Club Philatelist* (No 3, May 1963).

Redaksjonelt peker samme organ på at det finns mange prominente herrer og damer i U.S.A. som eier store og verdifulle samlinger av det være seg malerier, skulptur, antikviteter, mynter, sjeldne bøker, manuskripter o.s.v. og er stolte av disse. Men når det er tale om frimerkesamlinger vil «prominensen» nødig frem i rampelyset. Og red. spør: er det av frykt for at vennene skal trekke på smilebåndet over at samme han/hun ikke er nådd lenger utenfor barnestadiet på dette felt. Er forholdet det samme «her på bjerget»? — Jeg roper med barneskarens stikk-ord, «fritt frem!»

som her er nedlagt av vår eldste håndbokforfatter. Arne Tørud har hatt ansvaret for illustrasjonene til provisoriet 2 på 12 øre.

Etter nå å ha bladd igjennom boken så sitter en igjen med følelsen av at her er det gjort et stort og uegennyttig arbeid av alle medarbeidere, og en ting som er bemerkelsesverdig er at det er blitt en enhetlig bok av det — en merker knapt nok det halve dusin skribenter.

En diger alen er lagt til norsk filateli med denne boken — de skjønnhetspletter som både herr Werenskiold og vi har funnet teller lite eller ingenting mot det store og fantastiske faktum at vi nå endelig etter 40 år har fått en ny håndbok over Norges Frimerker — en bok som vi kan være stolte av. En uforbeholden ros og takk til alle som har medvirket til at dette verket er skrevet og utgitt.

I *The London Philatelist* der det er et kort referat fra «Melusina 63» merker jeg meg følgende (jeg siterer): «A large amount of space was allotted to Thematic collections... but this section of the exhibition did not seem to attract many people.» (Uthevet av E. H.). Væromslag? Ovennevnte Belgia-artikkel forts. i juli-nr.

*

I mai-nr. av det italienske organet *il Collezionista* (som er et innholdsrikt og teknisk velutstyrt organ — opplag 40.000) finner motiv/tema-samleren flere støtte-artikler — bl. a. en samlet fortegnelse, ordnet landvis, over de merker som ble utgitt i anledning Verdenspostforeningens 75-års jubileum 1949. Oppstillingen (i katalogform) er enkel, ordknappe og klisjématerialet omfattende så du følger deg rent på hjemlig språkbane.

I juni-nr. har du en lignende oppstilling for telekommunikasjons-vesen.

*

Danmark — de boktrykte bølgelinje merker.

I *Nordisk Filatelistisk Tidsskrift* nr. 2 1963 loves en rekke artikler fremover vedrørende plating av de danske bølgelinjemarker (i boktrykk). Vi har nok flere norske samlere som vil ha interesse av å følge med her. Som kanskje kjent utkommer *Nordisk* med 5 nr. årlig.

*

Blandede natater.

U.S.A. får i 1965 en ny frimerkepresse, som kan prestere 9-fargers trykk! Man stiller store forventninger til denne «vidundermaskin», og spør at den vil innlede en ny æra på frimerkefremstillingens område. Pressen er omkostningsberegnet til bortimot \$ 2.400.000. Vi blir «knøtte — små» her hjemme.

Norge «sleper» på 2 «Europeisk Postforenings»-merker fra nazi-tiden (1942). «Stamps» antyder i sin markedsanalyse en «kurs-stigning» på disse. Er det motiv/tema-samlerne som er i virksomhet? Vi får jo noen 100 års-merker for postforeningskonferansen i Paris 1863 der amerikaneren Montgomery Blair (postmaster general under president Abraham Lincoln) spilte en fremtredende rolle.

Det fortelles — med krav på pålitelighet — at vi lever i en mer enn fullkommen teknisk tidsalder. Er det nå så sikkert? Innenfor vårt lille område kan de mange frimerkeorganer verden over fortelle om en viss herre som heter «trykkfeilsdjevlen» som stadig er på farten. Aldri tidligere har samlerne sett så mange nye vanskapninger som nå — er det den menneskelige faktor som sløves (makulatur-sortering)? eller er det «gullkalv-dansen»s lokkende toner som frister til makulatur-lekasje? Det sørgelige faktum er at det står mange lommebøker rede til å betale slike anomalier med til dels meget høye beløp. Det vil føre for langt å registrere her alle de produkter bemeldte herre har på sin samvittighet bare siden forrige «sakse-spalte». La oss bare håpe på en snarlig samlermentalitets-ændring.

Apropos Prefilatelikatalogen.

På grunn av plassmangel må dessverre fortsettelsen av prefilatelikatalogen utstå til neste nummer.

Nils Strandell

Han er borte, — vi finner ham ikke lenger i våre rekker. — Vi kan si at det er livets gang, — men like trist likevel. — En trøst for ham selv var dog at han til sine siste år fikk være åndsfrisk og fysisk frisk.

Nils Strandell's navn hadde i Nordens filateli en egen klang. Selv om vi her i Norge har hatt mange store navn av både nordisk og internasjonalt format, går Nils Strandell foran dem alle når vi taler om filateli. Allerede i sin barndom samlet han og studerte han frimerker, og opp igjennom årene viste han sine spesielle evner og ble Nordens ledende filatelist. Det var ikke meget han ikke viste om frimerker, og gjennom sine studier kunne han etterhvert gi kåserier, foredrag og artikler av format og kvalitet som ingen annen på våre breddegrader.

Hans sjeldne evner i denne retning gjorde også at han ble Nordens store filatelistiske representant i internasjonale juryer i mer enn en menneskealder! Som representant i over 30 internasjonale juryer — og i utallige nasjonale — ble han Nordens filatelistiske ambassadør. —

En selvfølge er jo at han var æresmedlem i en rekke ledende filatelistklubber i Norden, — eksempelvis i moderlandets Sveriges Filatelist-förening, Stockholm, og i Oslo Filatelistklubb, — og en like stor selvfølge var det at han meget

tidlig fikk tegne sitt navn på «The Roll of Distinguished Philatelists» og også bli valgt som Sveriges representant i «L' Académie de Philatélie», Paris. — Dette er toppnivået for en filatelist!

Det vil her føre for langt å skrive i detalj om Nils Strandell's filatelistiske liv, — da må jeg heller henvise til hans egen inspirerende og fasinierende bok «I Filateliens Värld», som han skrev for noen år siden. — Men vi skal likevel huske den store innsats han gjorde i sitt eget land: grunnleggelsen av Det Svenske Postmuseums Bibliotek i Stockholm! Dette var en uegennyttig og helhjertet innsats, — typisk for Nils Strandell, — og han la her grunnlaget for et temmelig enestående filatelistisk bibliotek!

Nils Strandell var aktet og æret i vide kretser, — ikke bare at han var den ledende filatelist, — ikke bare at han var en språkmektig mann (utenom Norden med 7 levende språk!), — ikke at han ved siden av dette var en dyktig forretningsmann, — *men kanskje aller mest som individ, — som alminnelig menneske, — med den spesielle menneskelighet og sjarme som går direkte til hjertet!*

Jeg husker ham best slik. — Jeg vil gjerne bevare ham slik. — Måtte mange bli som han i vår krets! Med sine 87 år ønsker vi ham fred.

Fred med hans minne!

Oslo, 31. juli 1963.

Arnstein Berntsen.

HJELP!

Ved lynnedslag lørdag natt 25. mai 1963 brant våningshuset på Sollien, Heggenes i Ø. Slidre ned til grunnen. Skaden var total, beboerne fikk bare reddet seg ut i undertøyet. I dette huset bodde det en ung, men meget ivrig frimerkesamler frk. Ellen Schjelderup og hele samlingen hennes strøk med.

Kan du avse noen dubletter slik at hun kan få kommet i gang igjen med sin kjære hobby? Har du noen uvaskete frimerkeklipp, så er de også velkommen. Adressen er fortsatt Sollien, Heggenes p.å. for huset skal bygges opp igjen. Skal vi hjelpe til med å bygge opp samlingen igjen?

Stabekk, 28. mai 1963.

Clarín H. Vogt.

P O L E N

Av Trygve Sommerfeldt.

Som det fremgikk av intervjuet med meg i N.F.T. nr. 4 1963, lovet jeg å skrive litt om Polen som frimerkeland.

Ja, det var i grunnen det puff som skulle til for å realisere en tanke jeg lenge har hatt, å skrive i tidsskriftet vårt om mitt opplegg av de forskjellige land og områder, på samme måte som jeg i sin tid skrev om De egeiske øyer.

Polen begynner som selvstendig frimerke-utgivende land i 1860 — landet var da et kongerike, opprettet i 1815, under den russiske tsars overhøyhet.

Den russiske tsar Alexander II hadde gitt polakkene en friere stilling innen det russiske riket, hvilket avspeiler seg i eget frimerke. Dette Polen's første frimerke hadde gyldighet inntil 13. februar 1865. Det har et veld av varianter og er et meget yndet område for spesialsamlere.

Min samling Polen begynner med Polen nr. 1 på brev og fortsetter med russiske merker stemplet i Polen. Fra Polen's første merke mistet sin gyldighet i februar 1865 og inntil den tyske besettelse i 1915 ble det nemlig anvendt vanlige russiske merker i Polen og kun poststemplet forteller at de er brukt i Polen. Det er forresten litt av en oppgave å finne ut om poststemplet er fra Polen eller fra poststeder i Russland. For det første er stedsnavnene med russiske bokstaver og dertil de fleste poststeder helt ukjente for oss. Men det er jo litt av sjarmen ved filatelen at vi har noe å pusle med.

Så blader vi videre i albumet og vi kommer frem til den første verdenskrig og frimerkene forteller igjen historie. Tyskerne rykker i 1915 inn i Polen, da en del av Russland, og anvender for de besatte områder tyske germaniamerker overstemplet «Russisch Polen» og «Gen. Gouv. Warschau».

Det tyske postvesen befatter seg ikke med å bringe posten frem til mottageren, men innskrenker seg til de 5 store byer Warschau, Sosnowice, Lodz, Czenstochou og Zawiercie. Denne periode har jeg markert i mitt album med de overstemplede Germaniamerker med poststempler fra disse byer.

Neste side er et brev med besettelsesmaktens frimerke stemplet Warschau og lokalpost Warschau-merke som måtte settes på for å få brevet til Wronia — lokalpost Warschau har ellers 13 forskjellige merker.

Deler av Polen var i 1917—18 under Østerrike—Ungarn og det var også lokalutgaver for den

østerrikske—ungarske besettelse, området ved Przedborg og Zarki.

Så kommer vi frem til Polen's selvstendighet ved krigens slutt i 1918 — forholdene var vanskelige og for de første utgavene i det selvstendige Polen ble det å overstemple de foreliggende lager av frimerker i området, først lokalutgavene for Warschau som ble overstemplet med nye myntenheter og Poczta Polska, så de tidligere nevnte overstemplede tyske Germania-merker.

De polske overtrykk på de tyske besettelsesmerker (Germania-merker med overstemplet «Gen. Gouv. Warschau») har en rekke varianter, og i tillegg er det egne overtrykk fra 16 byer, delvis med byens navn i overstemplingen, delvis ikke.

Vi må være oppmerksom på at Polen av 1918 omfatter foruten det av Tyskland besatte Polen (tidligere russisk Polen) også Lublin området. Her var østerrikske—ungarske feldpostmerker i omløp og disse ble overstemplet Poczta Polska. I Galicien og Østerriksk Schlesien-området var det østerrikske merker i omløp og disse ble da ved friheten i 1918 overstemplet. Beholdning av enkelte verdier av disse merker var meget små, særlig enkelte verdier av portomerkene, og alle Polens 18 kostbarere merker er å finne blant disse overtrykksutgaver — ellers har Polen nemlig ingen riktige dyrere merker blant sine ca. 1800 forskjellige katalognummer. Så lederen i siste nummer har så rett, så rett, det er bare et fåtall merker som koster noe.

I Posen, tidligere Tyskland, var det vanlige tyske Germaniamerker i omløp, og disse ble overstemplet Poczta Polska, bortsett fra 2 som bare fikk verdiangivelse uten angivelse av land, da dette området ble innlemmet i det frie Polen.

I 1919 ble forholdene bedre i Polen og Polen's første selvstendige frimerkeutgave kom ut, en for det tidligere tyske forvaltningsområde med verdiangivelse i pennig og Mark, og en for det tidligere østerrikske område med verdiangivelse i heller og krone.

Nedgangen i pengeverdien etter første verdenskrig satte også preg på Polen's merker i 1923/24 selv om verdi 2 millioner Mark ligger langt under den høyeste tyske verdi 50 milliarder Mark (50 tusen millioner). I 1924 kom den nye myntenhet — groschen og Zloty, som vi også kjenner fra dagens Polen.

Frem til 1939 kommer en rekke utgaver for det frie Polen hvor de minnes en rekke av sine tid-

—>

ACHS...STEHNE
WIRBALLE...CHEN

Simon Holms & Co
SP.

Wielmożny J. Sosimski
do Kragols
9
1871
Konin

TOWARZYSTWO PRZEMYSŁOWCÓW GUBERNJI KRÓLESTWA POLSKIEGO
WARSZAWA, CHMIELNA № 2.

WŁOŻENIE OPŁACONE

Wielmożni

ligere store menn og historiske steder. Daværende Pilsudski er avbildet en rekke ganger på Polen's merker, og sørgeutgave med sorte kanter ved hans død i 1935.

Polen fikk såvidt minnet sin 20-års uavhengighet i 1938 med en utgave av 4 merker og en blokk før Tysklands overfall på Polen og Polen's opphør som selvstendig frimerkeland i 1939.

Tyskland rykker inn fra vest — russerne fra øst. Tyskland tok en del av Polen og innlemmet det i det tyske rike. Vanlige tyske merker blir brukt og kun poststempellet forteller at de er brukt i tidligere Polen. Resten av det av Tyskland besatte Polen ble Generalgouvernement Polen — med delvis overtrykk og delvis egne motiver på frimerkene.

Russerne gjorde det kanskje enklere, de innlemmet alt det de tok av Polen i Russland og anvendte her vanlige russiske merker. Fra besettelsen i september til 31. 12. 1939 var tidligere polske merker fremdeles gyldige også sammen med de russiske.

For å illustrere denne periode i Polen's filatelistiske historie har jeg da i min samling brev med tyske merker stemplet i Polen og generalgouv. merker for den del av Polen. Brev med blandet frankering, russiske og polske merker fra det av Russland besatte Polen. Jeg synes det å følge et lands frimerkehistorie på denne måte, få noe filatelistisk utenom fortløpende katalognummer, gjør en samling morsommere og mere interessant — samtidig som man ved en utstilling kan vise sine filatelistiske kunnskaper også ved en katalogsamling uten å ha de kostbare kanoner som dog tross alt kun et fåtall kan ha — både på grunn av pris og at det ikke finnes nok materiale for oss alle av disse saker.

Mens Polen hjemme på denne måte blir delt mellom Tyskland og Russland, kjemper det frie Polen sammen med de allierte. Denne periode har jeg markert med de polske exil-utgaver, brev med britiske merker sendt fra polsk militærleir, og fra hjemmefronten med de polske undergrunnsmerker.

I 1944 kommer freden til Polen — de første merker er med motiv av 3 frihetskjempere, i 1945 en overstemplet frihetsutgave, overstemplet med de forskjellige distrikters navn og datoen for deres frihet.

Selv om egne frimerker kom ganske fort etter frigjøringen, var det vanskelig å få forandret alle poststempler rundt i Polen. For å løse dette problem tok de alle tyske navn ut av poststemplene og påførte de polske stedsnavn ved stempler utenom poststempellet som da var uten poststedsnavn.

Slike brev markerer en meget interessant periode i et lands posthistorie — og gjør samling

interessant. Alltid morsomt å ha noe utenom den vanlige landevei.

Så er Polen igjen et selvstendig frimerkeland og minnes i sine frimerkeutgaver landets store sønner og episoder fra den siste krig, som vanlig forsåvidt i dagens frimerker fra alle land.

I 1950 blir Zloty devaluert — 100 gamle Zloty lik 1 ny. Den 28. oktober 1950 blir en rekke av Polen's merker overstemplet med håndstempel Zloty. 124 forskjellige merker ble overstemplet med 37 forskjellige typer av overtrykk, idet forskjellige distrikter brukte forskjellige stempler ved overtrykket. Det blir faktisk 4600 forskjellige merker! Jeg har anlagt min samling med en komplett serie med Zloty overtrykk fra Szezecin og ellers en representant for de andre 36 typer av overtrykk.

Under en samling Polen hører også Danzig — polsk post i Levanten og tyske utgaver fra Marienwerder—Oberschlesien samt Mellom-Lithauen. Da jeg har ordnet disse områder under Tyskland for Danzig og Marienwerder—Oberschlesien's vedkommende og polsk post i Levanten under min samling Levanten og Mellom-Lithauen i samlingen Randstatene, får jeg eventuelt komme tilbake til disse områder ved en senere anledning.

Min samling Polen slutter med brev som er stemplet av den filatelistiske organisasjon i Polen, gjennom hvilken alt frimerkebytte med utlandet må gå, samt brev fra det norske Postvesen ved retur av brev som ble returnert fra Polen da det var frankert med flyktningemerker og disse merker ikke er tillatt i Polen. God service av det norske postvesen å få dette brev tilbake til min samling Polen.

Ja, selv en samling fra et øst-europeisk land synes jeg på denne måte kan gjøres filatelistisk interessant, og det gir en i grunnen meget å gjennomarbeide et område på denne måte. Det er slik jeg hygger meg med filateli og håper jeg ved denne artikkel å ha fått noen av leserne til også å interessere seg for et slikt opplegg av sin samling.

For komplettering av norsk helsakssamling
søker svensk samler kontakt. Kjøp eller
event. bytte mot svenske helsaker.

Arnold Lørner, Box 64, Karlstad 1.

For commemorative stamps from Scandinavia of your own
choice I give same value West-European commemoratives
of my choice.

Kurt Hofmann, Frankfurt a. Main, Merianstrasse 49.

Kjøper eller bytter minnefrimerker hvor som helst.

Ed. Peterson, 1265 N. Harvard, Los Angeles 29. California.

BOKHYLLEN

Editors of philatelic works are requested kindly to send review copies to the following address:

Die Herren Verleger von philatelistischen Arbeiten werden ersucht, Rezensionsexemplare davon an die untenstehende Adresse gef. zu senden:

Norsk Filatelistisk Tidsskrift,
Redaksjonen,
P. O. Box 49, Minde—Bergen,
(Norway, Norwegen).

Priskatalog över Sveriges Frimärken 1964: utgitt av Sveriges Filatelistförbund, Odensgt. 87, Stockholm Va, heftet format 12 x 17 cm, 224 sider, pris sv.kr. 5,75 + porto.

Førstemann ut var altså Sveriges Frimärken 1964. Litt trist, for frimerkekatalogene innleder likesom høsten og de mørke kvelder. Men selvsagt er det både prisverdig og gledelig at katalogene er ute i tide — ja faktisk så tidlig at en kan putte dem i lommen på ferieturen. Og så hendig er denne boken om de svenske frimerkene at selv ikke konen vil oppdage den om vi skal lure oss til et besøk i en frimerkeforretning midt i sommerferien.

Vel Priskatalog över Sveriges Frimärken er ikke bare hendig i formatet den er også innholds-

messig av høyeste klasse. Basert som den er på den svenske håndboken har den mye av håndbok i seg. Her er et veld av opplysninger for alle Sverigesamlere — selvsagt mest for kjenneren — en nybegynner vil vel gå trett innemellom alle fargenyansene — faktisk så mange somme ganger at de har måttet ta nesten hele alfabetet i bruk.

Alt dette er for så vidt gammelt. Det helt nye i boken er opplysningen i innledningen om at på grunn av artikler som er kommet til den svenske håndboken (det tredje og siste kommer i slutten av året) vil redaksjonskomiteen fra neste år foreta en omfattende gjennomarbeidelse av priskatalogen. Det vil da bli bl. a. lagt en større vekt på eldre merker på brev. På grunn av den økte interesse for merker på brev må prisen på brev økes betraktelig. Derfor et godt tips om å kjøpe straks.

Prisene i denne katalogen blir holdt så lavt som mulig. Det er en linje som har vært fulgt i alle år, men likevel har det vært nødvendig med en rekke oppjusteringer. Sveriges Filatelist-Förbund må, sier forordet, føre en realistisk politikk angående prisangivelsen. Ønsketenkning angående prisene må derfor ses bort fra.

Til slutt: boken anbefales på det beste. Et ypperlig hjelpemiddel for alle venner og samlere av Sveriges frimerker.

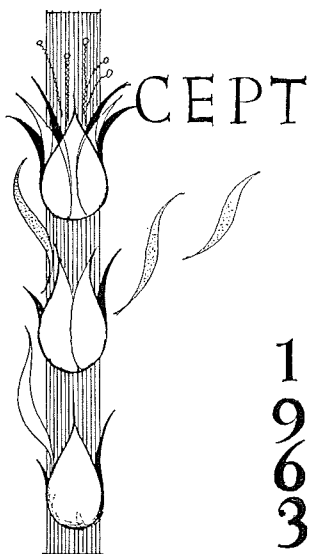
Førstedagskonvoluttene.

Ny spesialkonvolutt Europamerkene 14. sept. i verdiene 50 og 90 øre.

Bestilling sendes innen 26. aug. 1963.

N.F.T.'s FDC-SERVICE, Boks 140, Bergen.

Postgiro nr. 707 63

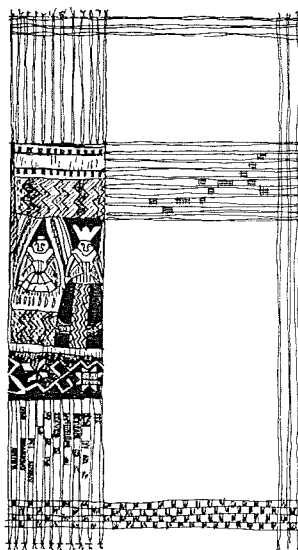
Pris kr. 0,40 pr. stk. eller kr. 1,95 pr. komplett FDC til oppgitt adresse. Abonnement noteres for kommende utgaver.

Ny spesialkonvolutt Tekstiljubileet 24. sept. 25, 35 og 50 øre.

Bestilling sendes innen 5. sept. 1963.

N.F.T.'s FDC-SERVICE, Boks 140, Bergen.

Postgiro nr. 707 63

Pris kr. 0,40 pr. stk. eller kr. 1,65 pr. komplett FDC til oppgitt adresse. Abonnement noteres for kommende utgaver.

**SAMLERE! BRUK SAMLERNES
EGNE KONVOLUTTER**

PROFILER

Jeg minnes:

Dr. Justus Andersen.

Årene går. «Gamle ansikter» rundt møtebordene i våre frimerkeklubber forsvinner, mens nye dukker opp. Minnene om «de gamle» lever fortsatt blant noen av oss, som hadde den glede å omgås dem. Og det kan være verdt å tegne noen profiler av disse, slik at også de som lever i dag kan få — om ikke annet — så et svakt bilde av dem.

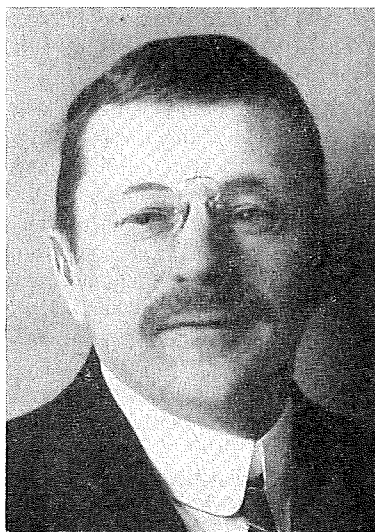
Dr. Justus Anderssen navnet skulle alle kjenne. Han var såvidt jeg vet født i Drammen. Lege var han av profesjon, og i sin tid en anerkjent sådan. Men han gled etterhvert mer og mer ut av sin legegjerning, og ble «frimerke-doktoren» i stedet.

Jeg tror dr. Anderssen eller «Juustus» som han bare kaltes av og blant sine venner og gode kjente ble fanget inn av dronning Filatelia i en forholdsvis sen alder. Men, når han først kom, skjedde det også med fynd og klem. Han *var* ikke og *ble* heller ikke noen *stor samler*, men han ble *forskeren* par excellence i norsk filateli. Og det var Norges frimerker som fikk unngjelde for hans eminente forskerblikk. Her nådde han resultater som gjorde ham kjent over hele den internasjonale samlerverden. Den første tid ble hans navn intimt knyttet sammen med frimerkehandleren Henrik Dethloff.

Når han nådde så langt i sin forskergjerning så skyltes vel det hans fremtredende evner til systematikk og kombinasjon. Dertil hans sans for arkivstudier og hans eminente hukommelse parret med krystallklar tankegang og evnen til å gi tankene en klar ordformulering.

Jeg kom i kontakt med dr. Anderssen allerede i min skolealder. Han hjalp mig pr. brev å bygge ut en mindre Norge-samling. Det var særlig farvenyansene som volte mig besvær. Senere sto han «fadder» til mitt medlemskap i Oslo Filatelistklubb. Her møttes vi da personlig, ble gode venner og «dus-brødre».

«Justus» ble ingen stor organisasjonsskikkelse i OFK. Han likte ikke disse verv. Men han ble likevel sterkt benyttet i ulike oppdrag, som foredragsholder, som katalogkomitémedlem m. m. Nei — det var hans konsulentvirksomhet, hans ekspertise — som klubben i første rekke forsto å dra nytte av. Og så hans hjertebarne — Nordisk Filatelistisk Tidsskrift. «Juustus» var N.F.T.! — gjennom mange år — og han hevet bladets nivå til det rent vitenskaplige. Han hadde vitspendende kunnskaper bak lorgnetten: geografiske, historiske og geneologiske. Han gjorde alltid stoffet levende for sine lesere eller tilhørere når

det var foredrag han holdt. Aldri brukte han manuskript, kun i notatform — derfra plukket han delene og bygget det hele opp i en fullendt form. Når han kommenterte «nyheter» fra Postverket, spisset alle ørene. For nå kunne man vente interessante opplysninger — om nye funn i frimerkebeholdningen hos frimerkeforvalteren, om marginaler, om farvenyanser o. s. v. Han sto på god fot med Poststyrets folk, og ble dets tale-rør utad — til samlerne. Han hadde såvidt jeg vet en utstrakt adgang i postarkivene, og nøkkelene til denne fortrolighet tror jeg var frimerkeforvalter Hennum med hvem han sto på en god fot. Hennum var selv en interessert «frimerkemann» — og kunne Justus avliste arkivene noen hemmeligheter, tror jeg gleden var gjensidig.

Justus var «lorgnet-menneske». Det er som jeg ser ham for mig på nært hold. Var det en samler på et møte som hadde noe å vise ham, fjernet han lorgnetten, dukket nesen mot frimerket — og så falt «dommen». Hans ansiktsfysiognomi var ikke ulik Theodor Roosevelts.

Justus var ikke bare «frimerkemannen». Han var også festfilatelisten, vennen — som gledet seg selv og andre. Han var i besiddelse av en lyrisk åre — en god festtaler — og tilhørte ikke den krets, som «stakk hodet tidlig under vingen». Først når møtelysene varslet endelig stengetid tok han motvillig på seg yttertøyet og ruslet hjemover. Tilfellet gjorde at vi begge hadde samme «hjemrute» og det ble min lodd gjennom lengre tid å følge ham til gangdøren i Colbjørn-

sensgt. 13. Der ble vi ofte stående ½ times tid og drøfte saker av felles interesse. Mange av disse nattlige samtaler står ennå klare i min erindring. Jeg vil nevne problemet: eget norsk frimerketidsskrift. Nordisk F.T. var hans hjertebarn, meget arbeid hadde han uselvisk ofret på dets alter. Dets økonomi hadde han også ufortrødent (og meget i det skjulte) bygget opp. Men jeg tror han mislikte danskenes samarbeid, slik det utviklet seg på slutten.

Jeg hadde også ved disse anledninger fri passasje til hans «aller helligste» — hans arbeidsværelse ut mot gaten. Rommet var stort — midt på gulvet sto et vidstrakt arbeidsbord. På dette, på småbord, på stoler, på sofa lå det hauger med litteratur, delvis oppslått. Og rundt omkring lå ark med frimerker, små stener som skulle felles inn i de store mosaikkbilder han til enhver tid var opptatt med — typing og plateoppsetninger av norske merker.

Justus var en ildsjel i Dronning Filatelias tjeneste. Han gikk sin daglige gang til forskerfeltet. Til arkiv- og litteraturstudier akkurat som universitetsprofessoren til sitt laboratorium. Men så ble han også «frimerkeprofessoren» i norsk filateli fremfor noen annen.

Blant de mange hyggelige episoder i vår vennskapstid husker jeg bl. a. godt denne: OFK sto foran åpningen av den retrospektive Norge-utstilling (1930). Oppsetningen av materialet var i full gang på ulike hender. En dag ringte Justus meg privat — «har du gode nerver, gutt — så stikk oppom snarest; jeg kan berede deg et sjokk». I hvilken retning fikk jeg ikke vite; vi hadde også andre felles interesseområder utenom filatellien. Jeg banket på, «det gjelder frimerker og gjett hva jeg kan bringe til utstillingen i dag?» Jo, det var 39-blokken av Norge nr. 1! Det var i sannhet et sjokk å få. Her hadde Dethloff, Justus, Mossin og også engelske Norge-spesialister i mange år sjekket opp, studert og «fantasert» om vårt eneste såkalte klassiske merke — og så kom 39-blokken som lyn fra klar himmel.

Blokken vakte røre, særlig i England og til dels i U.S.A. Jeg husker godt den gamle Norgesvenn, adr. Benz Goodfellow kom sporenstreks over Nordsjøen for å betrakte «vindundret». Han oppholdt seg i flere dager på utstillingen foran denne blokk, ivrig opptatt med sin forsker-lupe, gjorde notater, konfererte med våre hjemlige eksperter etc. Synet av bare dette ene utst. objekt var verd hele reisen erklærte Goodfellow under en samtale jeg hadde med han.

I denne forbindelse vil jeg også antyde en spennende «skattejakt» Justus og undertegnede hadde over et noe lengere tidspunkt — resultatet ble dessverre negativt — en mulig eksistens av et ½ ark nr. 1 (postfrisk). Jeg tror ikke ryktet

utelukkende var et rykte — men hvor dette klenodium tok veien, vet ingen (det formentlig lokaliserte område var ikke i samlerkontakt og hadde ikke det spor rede på frimerker.)

H.

Tjenestemerke nr. 6.

Ved å studere et helark av 40 øre tjenestemerke med marginal: **Januar — 1926** to ganger på høyre side, nemlig ut for merke 10/20 og 90/100, har undertegnede funnet enkelte kjennetegn som opptre flere ganger i arket. Disse kjennetegn må derfor anses som fellingsfeil.

Noe av det første man legger merke til hos dette merke, er at øvre merkekant aldri er helt rett, men mer og mindre bølgete. Det viste seg imidlertid vanskelig å bruke dette som utgangspunkt under arbeidet med å skille ut forskjellige felningstyper. Heldigvis viste det seg at det fantes gode kjennetegn andre steder i merkebildet. På fig 1/3 vises tegninger av de beste kjennetegn for de felningstyper jeg har kunnet påvise.

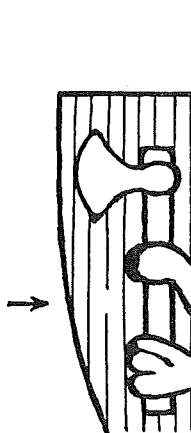

Fig. 1

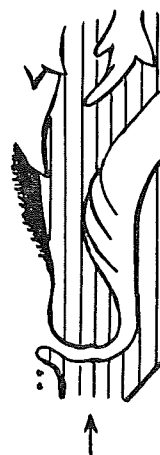

Fig. 2

Merket som står til høyre for de nevnte posisjoner, har alltid en fortykkelse av rammen over IME i TJENESTEFRIMERKE, og opptre med andre ord også 20 ganger i arket. Merke nr. 34 som altså tilhører denne gruppen, har brudd på bunnlinjen ved forbena på løven i likhet med det som er vist på fig. 1.

Fig. 2 viser en tegning av løvens hale hvor denne har fått en ekstra «krøll». Krøllen er riktignok ubetydelig av omfang, og krever en god lupe for å ses, men man finner den igjen på iallfall 15 merker i arket, nemlig: 4 — 12 — 14 — 16 — 18 — 20 — 28 — 30 — 36 — 40 — 58 — 68 — 74 — 80 og 94.

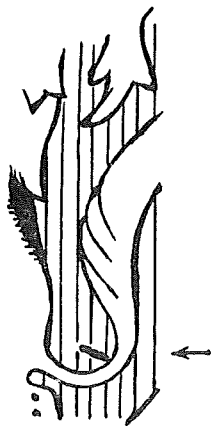

Fig. 3

Endelig viser fig. 3 at det på noen merker i arket finnes en fargeflekk ved løvens halerott. Denne feilen, som er ganske tydelig, opptrer på merke nr. 22 — 24 — 60 — 64 — 72 — 90 og 98, altså 8 ganger.

Det som først og fremst slår en, når man studerer de oppgitte posisjoner for hver enkelt felningstype, er at posisjonen alltid er angitt som enten et partall eller et oddetall, aldri begge deler. Dessuten forekommer alltid de to først omtalt felningstypene ved siden av hverandre. Disse forhold tyder på at platen er satt sammen av par, samtidig som 4-blokker synes å være utelukket. Hvor mange forskjellige par som er brukt, og hvor mange forskjellige felningstyper disse par er satt sammen av, er imidlertid vanskelig å svare på. Ved å studere fig. 4, hvor plasseringen av de fire felningstypene som er nevnt, er merket av, får man et visst inntrykk av den måten platen er satt sammen på. Det fremgår herav at det står igjen 7 par hvor ikke minst ett av merkene er identifisert, nemlig: nr. 1—2, 9—10, 31—32, 41—42, 49—50, 53—54 og 91—92. Det er mulig at et nøyere studium av flere helark kan føre til at man finner enkelte av de nevnte 14 posisjoner må henføres til en av de nevnte 4 felningstyper, men hittil har det ikke lyktes å konstatere det.

Jeg vil også nevne at det ser ut som om merke nr. 3 er identisk med merke nr. 91. Hos begge disse merkene forsvinner nesten den hvite rammelinjen over RKE, foruten at merkene har andre små felles kjennetegn.

På merke nr. 8, 9, 15, 67 og 77 kan det se ut som om det har vært foretatt en oppgraving (retusjering) av den hvite rammelinjen, i det graverstikken i et par tilfelle har tatt en avstikker inn i merkebildet. Utover dette inneholder ikke arket platefeil av betydning.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
			x	x	x	x	x			10
	x		x		x		x		x	20
	x		x	x	x		x		x	30
		x	x		x	x	x		x	40
		x	x	x	x	x	x			50
x	x			x	x		x		x	60
	x		x	x	x		x	x	x	70
	x		x	x	x	x	x		x	80
x	x	x	x	x	x	x	x		x	90
			x	x	x		x	x	x	100

Fig. 4

Samlere som er i besittelse av helark av 40 øre tjenestemerke, bør undersøke dem og offentliggjøre resultatet i tidsskriftet. Spesielt ville det være av stor interesse å høre fra samlere som har helark med marginal: **August — 1925.**

Eivind Wirsching.

«Prisliste over norske og utenlandske frimerker

sendes mot 50 øre i frimerker.

TOM KALLEVIG, Madserud Alle 33, OSLO.»

Etter at omsetningsavgiften på frimerker i Danmark nu er opphevet, kan vi igjen tilby norske samlere medlemskap av vår klubb. Forlang bytteregler og prøvesending tilsendt.

Byttingen, Taastrup, Danmark.

«Markentausch sucht

V. Palkoska,
Jugosláv partyzànu 14,
Prag 6».

Har De dubletter av 10 øres Posthorn

med enringsstempler, så kjøper (bytter) jeg gjerne.

Gert Segelcke Meidell, c/o SAS. Boks 12.
Kristiansand S.

Søker bytteforbindelser.

Henry Atten, 2589 West Eight Mile Road, Detroit 3,
Michigan, USA.

VÅR STORE SOMMER-AUKSJON hadde en REKORDOMSETNING på 2,5 millioner kroner

Sachsen 1850, 3 Pf, rød
2 lodrette par som 4-blokk på brevstykke
oppnådde N.kr. 125.000.—.

Vi nevner videre noen oppsiktsvekkende eksempler:

Østerrike 1856, 6 Kr. «Røde Mercur» ubrukt med original-gummi N.kr. 57.000,00

Tysk post i Kina:

Kina håndstemplet 30 Pf., ubrukt	N.kr.	5.400,00
Kina håndstemplet 50 Pf., ubrukt	»	19.200,00
Kina håndstemplet 50 og 80 Pf. på et helbrev	»	19.600,00
Kina håndstemplet 80 Pf., ubrukt	»	5.000,00
Kina håndstemplet 25 Pf., ubrukt	»	17.200,00

Sverige 1858 feiltrykk Tretio øre med 5 øre på brevstykke » 6.400,00

Sveits:

Zürich 1843, 4 Rp, brukt	»	12.000,00
Genf 1843, dobbeltgenf, ubrukt, vannrett brekk, liten tynn flekk	»	17.600,00
Basel 1845, 2½ Rp, praktbrev	»	14.400,00
Waadt 1848, 4 C, prakteksemplar på brevfront	»	19.000,00
Neuenburg 1850, 5 c praktbrev	»	8.000,00
1850 Poste Locale, 2½ Rp med korsinnfatning 3 prakteksemplar på brev, rekordpris	»	12.000,00
1862 Lugano-provisoriet på avis	»	5.000,00

En samling tyske krigsmerker fra den første verdenskrig oppnådde » 60.000,00
En Tysklands-samling (katalogverdi 214.000,—) oppnådde » 52.000,00
En Europa-samling (katalogverdi 160.000,—) oppnådde » 40.000,00
Auksjonen hadde rekordbesøk. Over hele linjen ble meget store priser oppnådd. Beretning med oppnådde priser står til gratis disposisjon for alle som er virkelig interessert.

STOR HØSTAUKSJON I SLUTTEN AV OKTOBER 1963

Innlevering av samlinger og sjeldenheter ønskes omgående. Auksjonsinnleveringsbetingelser sendes gjerne på oppfordring. Våre auksjonskataloger sendes til alle de fremtredende filatelister i verden. Benytt Dem av våre verdensomfattende forbindelser når De ønsker å omsette Deres frimerker på den fordelaktigste måte. Større objekter kan om ønskes overtas på selgers hjemsted. Forskuddsbetaling på innleverte objekt kan ordnes.

EDGAR MOHRMANN & CO.

Hamburg 1 (Tyskland) Speersort 6

Telefoner: 32 64 28 og 33 67 28. Telegramadr.: EDMORO

Det verdenskjente frimerkehus som er ledende på det europeiske kontinent.

Bør «Norgeskatalogen» omarbeides?

En formastelig tanke! Ja — i grunnen er det det, og jeg venter en spontan reaksjon fra landsende til landsende mot denne tanke. Men likevel — la oss sammen titte litt på saken.

«Norgeskatalogen» så lyset første gang 1929. Den var bygget opp på det grunnlag de herrer Henrik Dethloff og Justus Anderssen hadde tilrettelagt gjennom sine to håndbøker over Norges Frimerker. Dr. Anderssen var 1929-utgavens «hovedarkitekt», men hadde mange fremragende medarbeidere ved siden av seg — en ivrig og dyktig sekretær, hr. P. S. Steenstrup. Vår største og mest allsidige frimerkekjenner til dato her hjemme hr. Stian Sanness — som fremdeles lever blant oss — var vel dr. Anderssens hovedstøtte.

«Norgeskatalogen» har pr. i dag nådd en høy alder — den er stadig forbedret, og er alltid blitt godt mottatt. Nå står et større referanseverk på trappene, en ny håndbok «Norge» i 2 bind. Og bør ikke tiden da være inne til en hel ombygging av NK? Jeg vil tillate meg her å stille opp et ønskeskjema til en ny og fullstendig omarbeidet katalog, som kan gi et noe dempet totalbilde av samleområdet Norge (dets postale frigjøringsmidler):

A Perioden før frimerkene (pre-filатели).

B Frimerketiden:

de alm. frimerker	}	offentlige
portomerker		
returmerker		
tjenestefrimerker		
helsaker		
maskinfrankaturer	}	private
bypost		

C Stempler — spesialstempler.

D Litteraturoversikt.

Men dette vil da bli en utgave i mangfoldige bind, vil man innvende. Mon det. Dens oppbygging må kunne gjøres slik at den ikke skulle ese unødig — og meget kan plukkes ut av den nåværende — jeg nevner: variantfortegnelsen, priser for par og 4-blokker (som bare interesserer en liten % av Norgessamlerne), vannmerkestillingene etc. (den nye håndboken får gi svaret på disse problemer — den skal ikke stå i bokreolen, mrk. «må ikke røres», men virkelig benyttes som et oppslagsverk).

I tillegg må hele tekstmaterialet omarbeides, rasjonaliseres, klisjeene, deres formater minskes,

selve trykningen (det tekniske) legges om. La oss få en mer artistisk og lettere setting — vekk med det tunge papiret — som den føles i dag er det som å høre Ola Nordmann komme klampende i tunge fettlær-støvler. Den virker lite elegant.

Og endelig bør NK komme i forbundets regi — med en mulig omforenet goodwill — erstatning til OFK.

I ovennevntes kjølvann bør følge en liten junior-utgave for yngre og nye samlere til en rimelig pris, selvsagt med et betydelig innsnevret område. Jeg har tro på at en slik Junior-utgave ville bli populær og lønnsom på mer enn en måte.

Vel — jeg arme stakker har talt — og så er det bare å vente tålmodig på alle «skyllebøttene».

Eg. Harris.

SPOTEX rengjøring av frimerker

SPOTEX gir Deres gulnede merker (jordslag)
de opprinnelige farger tilbake.

Pakke til 300—400 merker kr. 7,50

ARNE KJEMPRUD — BOKS 232 — DRAMMEN

Norgeskatalogen 1963

18. UTGAVE

I tillegg til tidligere blå og røde farveplansjer er nu kommet med ny plansje som viser de gule og grønne farver.

Katalogen fåes hos bokhandlere, frimerkehandlere og hos enekommisjonæren

G. SANDBERGS FRIMERKEHANDEL,

Tollbugt. 11, OSLO.

Prisen er kr. 13,— + trykksakporto kr. 0,90.

OSLO FILATELISTKLUBB

By- og bygdenytt.

ARBEIDERNE FILATELISTKLUBB møte nr. 569/70 innledet ved at form. Gunnar Carlsen ga 25-årsnålen til Alf Andersen. Under, eventuelt kastet Bay en bombe, som utløste et skred: «Nytt lokale» sa'n, «her er knapt nok plass for frimerkene.» Det vil føre for langt å referere alle talere, men det hersket enighet om at vi trenger større plass, så til høsten håper vi på at dette er ordnet. Bay slapp så bombe nr. 2: «La oss få en støttegruppe som kan påta seg arrangementer med henblikk på å skaffe mynt i kassa.»

Og dermed ble «Klubbens venner» et faktum, — og vi ønsker hell og lykke.

MOSS FILATELISTKLUBB møte nr. 315 28. mai under ledelse av formannen Trygve Jørgensen. Stark fortalte om den pressekonferansen som ble holdt på Hotell Viking i Oslo den 20. mai i forbindelse med at første bind av håndboka over norske frimerker er utkommet. Murer henstilte til medlemmene å påskynde sirkulasjonen av utvalgshefter. Formannen leste opp en artikkel fra «Post» nr. 1/1963 om våre posthornmerker, den eldste fremdeles brukte serie i verden. Det ble vist fram nyheter og førstedagsbrev fra forskjellige land, og medlemmene snakket sammen om filatelistiske spørsmål. Annen runde i reiserebusen ble vunnet av Frøyset.

OSLO FILATELISTKLUBB, møte nr. 1527 den 20. mai under ledelse av form. Anders Evensen. 91 medlemmer og 4 gjester. Følgende nye medlemmer ble opptatt: Skreddermester Kaare J. Røed og bankassistent Hans Jacob Røed, begge Oslo.

Odd Graham som skulle kåsert om Melusinautstillingen i Luxembourg, hadde ikke hatt tid til å forberede seg og ga derfor et kortfattet referat. Den fullstendige beretning om den vellykkede utstillingen skulle vi få til høsten. Den norske deltakelse ved utstillingen hadde vært god. Graham omtalte også et møte i FIP hvor frimerker i kategorien Europamerker ble behandlet, og det var sterk enighet om at slike serier utnyttet filatelistene og skulle motarbeides.

Ordet ble deretter gitt til forbundets president, Arnstein Bernsten, som kom med den gledelige melding at første bind av Håndboken nå var ferdig. Selv om den ble forsinket, var tålmodigheten blitt belønnet, og han ga sine medarbeidere i komiteen honnør for et utmerket arbeid. På fru Langeborgs oppfordring fikk Dan Thune Larsen, som komiteens formann, forsamlingens applaus. I anledning utgivelsen av Håndboken var direktør Einar Lundström, Stockholm til stede og overrakte vårt bibliotek som gave den svenske Håndboken i 2 bind. Han holdt ellers på kort varsel et kåseri om frimerker og priser.

Som avslutning slapp Bjørn Hansson til med gratisslotteriet og sin dertilhørende historie.

Oslo Filatelistklubb's sommersmøte — møte nr. 1528 — ble avholdt den 10. juni 1963 i hotell Carlton under ledelse av formannen, Anders Evensen. Til stede var 28 medl. og 6 gjester. Det ble først servert en utsøkt middag med gode viner. Trygve Sommerfeldt ønsket velkommen til bords, og formannen holdt en tale for klubben og ønsket alle medlemmene en riktig god sommer. Trygve Sommerfeldt var som vanlig en spirituell toastmaster. Under middagen ble «Sølvpinsetten»

1962/63 utdelt til Omar Eliassen og Arne Helle-sjø, som begge hadde skaffet klubben 11 nye medlemmer i den forløpne sesong. Senere ble det servert kaffe avec, hvorunder formannen og Sommerfeldt på en humoristisk måte avvirket en rekke selskapsleker med dertil egnede premier. Møtet fortsatte med dans langt ut i de små timer.

JUNIORKONTAKT.

Oslo Filatelistklubb's junioravdeling har nylig hatt premieutdeling for sin årskonkurranse. Som jury har fungert Odd Graham, formannen samt Per Ove Hansen og Gert F. Malt. Graham ga på juryens vegne en god kritikk over samlingene og sendte med nyttige anvisninger for hver enkelt utstillers.

Resultat eldste klasse:

1. premie og Odv. Witzøe's vandrepokal til Jahn Collet Müller, Oslo for tema Romferder.
2. » Kristian Næss, Trondheim for D. Bundesrepublik.
3. » Anders Jynge, Oslo for tema Zoologi.
4. » Roar Iversen, Elverum for Danmark etter 1930.
5. » Anders Jynge, Oslo for Ceylon.
6. » Arne Hansteen, Oslo for Norske skil-lingsutgaver.

Yngste klasse:

1. premie og Oslo Filatelistklubb's vandrepokal til Christian Ræstad, Oslo for U.S.A etter 1945.
2. » Jarle Rosseland, Oslo for tema Fri-idrett.
3. » Morten Brandt, Oslo for tema Fugler.
4. » Petter Thune Larsen, Oslo for tema Landdyr.
5. » John Erik Berg, Oslo for Fil. rariteter
6. » Johan G. Ellingsen, Oslo for Sveits, tjenestemerker.

Utenfor konkurranse fikk Bjørn Seippel, Oslo diplom og ekstrapremie for sin praktfulle samling Portugal. Seippel har bodd flere år i Portugal og gått på skole der, så både materialet og kunnskapen om frimerkene er førsteklases.

Juniorenes formann Dag Norum takket juryen for vel utført arbeid og medlemmene for stor interesse og god oppslutning til konkurransen, og kom også inn på den tanke at neste års konkurranse blir åpen for hele landet. Men forutsetning er medlemskap i en norsk frimerkeklubb.

Nordiske rariteter, striper, blokk, par,

og helbrev i 1. kl. og luksus kvalitet kjøpes.

Tilbud, eventuelt med oversendelse av objekter imøtesees.

Torval Lorentzen, Akersborg terr. 29,

Oslo 8, Tlf. 60 23 57.

Redaksjonen avsluttet 11. august.

28. august

bruker **Facit** å være i handelen.

Facit

1964 kommer også programmessig
til dette tidspunkt.

Denne gangen inneholder den et interessant kapittel om **stemplede fireblokker** frem til og med Gustav-emisjonen — altså ennå overkommelige områder som man imidlertid må ha øynene åpne for.

Blant nye ting merker man seg en fortsatt bearbeidelse av **Islandsstemplene**. Denne gang er det lagt spesiell vekt på **kronestemplene**.

Det er ellers meningen å komme med en **interessant overraskelse** til kjøperne av Facit 1964. Vi vil vente litt med å avsløre denne overraskelse.

Det er **enorme prisrevisjoner** — først og fremst på Sverige og Norge, men også merkene fra de øvrige nordiske land har fått **sterkt forhøyde priser**. De bør se disse nye prisene, for hvis De eier merkene, så kan De se deres virkelige verdi. Hvis De skal forsøke å skaffe noen av dem, vet De hvor langt De kan gå nå når alle mer eller mindre etterspurte merker eller bentfrem helt glemte merker, farer opp i pris. Se f. eks. på 40-årenes ustemplede Sverige, eldre Norge, etterspurte motivmerker. Det er prisforhøyelser på 50 pst. eller mer.

Slik skriver en ny norsk Facitkøper til oss:

«Jeg kan ikke forstå annet enn at Facitkatalogen er den ubetinget beste jeg har hatt anledning til å se, og beklager bare at jeg ikke har lært den å kjenner tidligere.» Dr. H. F. i J., Norge.

Har De tenkt over hvor meget **utilstrekkelig opplysning** kan koste? Det er en **billig forsikring** å kjøpe Facit hvert år.

Visste De at opplaget for Facit og Lille Facit 1964 tilsammen går opp i **40.000 eksemplarer**? Tall som bedre enn ord bekrefter vår påstand.

Vel anvendte penger: Uforandret pris nkr. 16,10 + porto.

Selges hos forhandlere eller direkte fra

FRIMÄRKSHUSET A/B

Mäster Samuelsgatan 3, Stockholm C

Tel. 11 05 99, 11 41 50

Herr Per Harald Jensen,
Sportsvn. 2,
~~Lilleaker.~~

Oslo 3.

Adresseforandring meldes til

NFT's forretningsfører
Boks 875,
OSLO

BOKTRYKK
DYPTRYKK
OFFSETTRYKK
BOKBINDERI
KARTONASJEFABRIKK
KONVOLUTTFABRIKK
PAPIRFABRIKK
PAPIR OG KONTORSAKER
EN GROS
FORLAGSVIRKSOMHET

EMIL MOESTUE A/S

Utsalg- og trykksak-kontor

SKIPPERGATEN 38 — 40

ENELEVERANDØR AV FRIMERKER TIL DET NORSKE POSTVERK

PRIS KR. 2.—